

FILOMENA CADORET
(Koulmg Arvor)

MOUEZ MENEOU Kerne

MOULEREZ AR GWAZIOU
LEUR·GEAR —————
————— EMIL SOUVESTR
MONTROULEZ . 1912

FILOMENA CADORET
(Koulmig Arvor)

MOUEZ
MENEOU
KERNE

MONTROULEZ
Moulerez Ar Gwaziou

1912

Digemer mad

Goulennet ho peuz diganin, ma c'henvroadez ker, skriva eur gir a digemer mad en penn-kenta ho levrik. Ha setu aman ar gir-ze, eur gir hag am befe c'hoant a vije lennet er bed holl, evit ma ouiche ar bed holl a zo ganet da Vreiz koz eur verc'h dispar hag a c'houez en hi c'halon, yaouankoc'h evit biskoaz, *awen* hon drouizezed gwechall, d'ar c'houlz ma vije troc'het gant felc'hier zakr bodik glaz an uhelvar en Koajou Brekilien.

Nen euz telen abed en ho taouarn, o Filomena. Ho pizied n'o deuz disket nemet gwriad, mes ho spered a nij a-uz d'ho noadez, ho spered a zo eun « noadez-er » gant dioueskell lugernus, hag a oar gwriad hunvreou kaer, pere a bado pelloch 'wit kement korfen pe kement broz ho po staget warne ho taoulagad skler, o kemenerez yaouank. Nann ! nen euz telen abed en ho taouarn, mes an ine a gan en ho mouez, pelec'h e man an delen arc'hant pe an delen aour kap da zon evelti ?

N'am euz klewet ar vouez duduiz-ze nemet eur wech ; mes, keit ha ma vewin, e klewin anezi, evel en deiz binniget — zonj ho peuz — ma zavas, dindan an oabr koumoulus, ewit meuli eur gonterez koz, kousket en bered Penvenan.

Paour kez Liz Bellek ! Kalz a draou kaer a oa bet laret diwar he fenn, hag en gallek, hag en brezonek, gant tud kustum da gozeal braw. Mes pa dostaaz d'ar bez eur Gernewadez, gwisket e giz Roztrenn, ha pa 'n em lakaz da ganan, kroazet he daouarn ganti war hi davancher, ar maronad he devoa kompozet da vaouezik Treger, kement-hini a oa eno a blegaz e benn, evel pa vije bet Spered ar Varzed braz, Spered Gwenklan ha Taliezin, o tistrei d'ar vuhez war muzellou ar ganerez. Kenavo, adalek neuze, an dud gouiziek ! Holl e stouent o c'halonou dirak ar gemenerez dister, rak er plac'hig-ze Breiz koz a oa hadvew, Breiz koz a oa hadyaouank !

Bennoz Doue d'ac'h, Filomena Cadoret ! Ra vezho ho zoniou arri mad en peb ti Breiz ha gant peb Breizad ! Ra vezint kanet war douar ha war vor ! Eur feiz don hag eun esperanz hir a zo enne. Nann, nann, n'e ket maro c'hoaz bro Velleda, bro Vivyan ! Ar levrik bihan-man a zo ennan eur gentel vras. Ne c'houllin ewitan nemet eur mennad hepken, da laret eo ma tisko da bep-hini ar pez en euz disket d'in ma-unan : karoud mui-ouz-mui hon gouen, hon bro hag hon iez, ha beza zur, keit ha ma vo kemenerez evel Filomena Cadoret da wriad d'ê dillad a seurt-man, na varwfont biken.

ANATOL AR BRAZ.

Porz-Gwenn, an drede a viz Gwengolo.

KENSKRID

*Genel, beva ha mervel
en hevelep lec'h !*

Mouez Meneou Kerne ! An nebeut giriou-ze, kenvroiz ker, n'a zeblantont ket d'ac'h eur barzoneg ar c'haeran ? Na gasont ket ho spered d'eur vro dizanve tre evidoc'h, eur vro elec'h ma zeblant ar vuegez kerzet skanoc'h ?

A dra zur, forz pelec'h ho peus c'hoarzetz da gentan d'ar vue, en Gwened, en Leon, en Treger, lec'hig ho kavel a chom bepred stag ouz ho kalon. Ar garante-ze na harz ket ac'hanoc'h, koulskoude, d'anzav, gant leadded, e vank eun dra bennak d'ac'h evit bezan Breizad rik awalc'h ; ar garante-ze na harz ket ac'hanoc'h d'ober anaoudegez gant eur rann-vro elec'h m'eo dastumet, koulz lavaret, Breiz gant he holl donezonou. Evit laret ber, ar garante-ze a boulz ac'hanoc'h, en eneb, da glask Kerne, rak en Kerne e kaver, war an dro, penn-kaled ar Gwendour, fe al Leonad ha dizeblanter eun tam faëus an Tegeriad. Ar C'hernevad, daoust d'an droug a zo bet kontet diwar e benn gant tud ha n'o deus gallet biskoaz, hep mar, hen anavezout, an eus anaoudegez vraz en espern, spered peurvujan da werza, ha karante gwirion da ginnig, da vihanan mar ouier kemer anezan en e bleg... Rak arabad, pet sonj, kemer anezan a-dreuz : têr daonet eo ive, ha neb hen gwapa a gav dustu d'ober gant e bar. Mar ve dikriet ar C'hernevad ken aliez, eo abalamour ne zizolo ket d'an holl e galon, e galon aour klenket en eur c'hlaouier dir. Kement-se a zo furnez : ar vignoned vad a zo tano, ha morse n'o dibaber gant evez awalc'h. Ar

C'hernevad war ze a zo henvet ouz e veneou mōrenet, a vir o dudi d'an neb o c'har en gwirione, d'an neb a deurve chilaou o mouez, ar vouez-ze a zeblant tro ha tro mouez Barzed an amzer gwechall o kelen, mouez ar Zent koz o prezeg, mouez ar Gendadou o tiarbenn, mouez an Anaon o hirvoudi, pe c'hoaz mouez ar vrezellourien dēr o huchal war leziregez ha yenien o diskennourien.

Mouez Meneou Kerne a ve klevet enpad ar bla ; n'ehan tam da voudal. Sevel a ra d'an amzer neve gant kān an alc'houdeder, en kreiz an hanv pa weler ar parkadou zegal o wagenn evel ar mōr braz, d'an diskar-amzer pa bleg ar gwe dindan an avalou, ha d'ar goavv pa glever kolvez ar gannerez-noz pe pa weler al lutuned o korollat en kreiz eur valaneg, tra ma zav ouz ar c'hos-kleuzen-nou you spouronnus ar gaouen...

Unan a vugale Kerne, eur plac'hig yaouank, bet ganti digant Doue donezonou a c'hened, a furnez, a spered, bet ganti, dreist holl, hag en eun doare ijinus, donezon ar varzoniez, a ginnig hirie d'he Mam-Vro eur gurunen goant a zoniou hag a werziou c'houek.

Evel ma lavaromp uheloc'h, *Koulmig Arvor* he deus pleet abred hag a zo bet chomet, meur a wech, hep mar, da chilaou ar c'hān tener a zav diwar Meneou he bro. C'hoantat he deus goude rei d'ar c'hān eur c'horf, d'ar vouez komzou, evit gallout, evelse, rei lod d'ar re-all en evurusted gouzanvet ganti hec'h-unan. Ha setu perak hon deus hirie, dastumet en eul levrig ar bravan, ar pez a glask pep Kernevad, pep Kernevadez : Mouez o Bro a gresk levez, Mouez o Bro a zistān poan hag a luskell anken... Setu perak hon deus hirie *Mouez Meneou Kerne* !

Mouez Meneou Kerne na ve ket klevet, koulskoude, gant an holl, — zoken gant kement a dlefe he c'hlevet, siouaz ! Evit he c'hlevout, eo red bezan ganet en Kerne pe, da vihanan, beva enni ha gwestla d'ez ieur garante frank... ha c'hoaz eo diez, rak Kerne na gar ket nemeur al lez-vugale.

Kerne a zo eur vam vad, mes ive pegen ismigus ! N'he deus teneredigez ha na ro madelezou nemed d'he gwellan krouadurien. Ar re-man ne d'int ket stank, laret hon deus, mes karout mad a reont o mam. O mouez, emē, n'eo ket kaer awalc'h evit he c'hāna, o c'homz entanet awalc'h evit he meuli nag o c'halon birvidik awalc'h evit testenia d'ei oc'h anaoudegez-vad. Hag e welomp anē, neuze, oc'h unani o c'hāniou, o meulodiou, o c'charante evit sevel d'o mam eur barzoneg dispar, kān peurbadus, elec'h ma weler kemmesket levez ha glac'har pep remzi, eus an amzeriou guzetañ d'an amzer a vreman.

Kalz a chom zouezet e c'hall eur plac'h yaouank sevel evelse danve eul levr. N'eus ket gwall bell c'hoaz eur c'henvreur a lare dirazon : « Penoz eta he deus galiet Filomena Cadoret ober labouriou ken kaer, pa welan ken stank en dro d'in tud pell muioc'h disket ha n'int ket gouest, peurvuan, da zispag an disteran mennoz uhel ? »

Penoz ? N'eo ket diez dispiega an dra-ze. Ar pez a laz breman hon bro, ar pez a zifram ac'hanoomp diganti, ar pez a lak da wenvi hon c'halonou, ken buezek koulskoude, eo an *Divoerez*. An aéravant a ré kement a spont d'hon Brizeuk meurbed karet, an eus roudennet breman pep tachen a Vreiz. Kement traouien beuc'hus, kement plenen binvidik, kement koad didrouz, kement lanneg moredet a zo treuzet ha hedet gantan. E c'houistelladennou dipitus hag e drouz-ifern a drubuilh anaon ar Re-Goz, a strafih an evnedigou, a voug mouez an Delen, a spouron an

dud oajet hag a dro penn ar yaouankiz gant sorc'hennou
diboell ha, Doue oar, pegen noazus...

Eur bern tud a gwita ar vro bep bla, eun niver brasoc'h a zivroidi en em zistol warni evel eur wagen-vôr,
hag ar rederien baour-man n'o deus na spered-bro, na tiegez, na oaled abed ! Henvel int ouz sardon ha gwespêd.
Kollet ganté o spered-bro — diaze pep peuc'h ha pep evurusted — ne c'houllont mui krouieur rusken; ha nag e rafent, n'ouzon dare hag int a vele gouest da boaniaf,
enni, evel o c'henvroiz chomet doujus da rouden ar Regoz. Bezan int, siouaz d'ê, tud diwriennet, tud dianket.
Dre-holl eman o bro, mes neblec'h ne gavont an oaled o deus kollet. Pebez gaou o deus groet outê o-unan, ma Doue, ha nag e karfemp laret d'ê, ken aliez de ma zav an heol, heol lintrus Breiz, a dom kenkoulz ezili ar bevien hag a ra ouz pep lochen eur palez a yec'hed hag a frankiz... Ya, nag e karfemp laret d'ê :

An oaled !... Gir tener, ne glever siouaz ken,
Gwir men-font al ligne ha distan an anken ;
Lec'h a frealz padus, tenzor an envoriou,
Minihy pep tiad pa deu ar glac'hariou.

An oaled !... Ar re goz, a rum da rum warni
O deus bet barlennet ha tommet pep hinî ;
O bue, o skoueriou hag o marv a dud reiz
Eo a zalc'has difank ar gizioù mad en Breiz.

An oaled !... Daou bried, a vec'h c'hoaz unanet,
A diaze warni oc'h amzer da zonet ;
Endro d'ez, bemnoz, eur pennad goude koan,
O c'halon a ziskwiz warlerc'h devez a boan....

An oaled !... Bugelig, kar anezi ervad,
Mar tigoue d'it, biken, evel eun emzivad,
Gonit da dam bara e-touez estren garo,
Ar sonj eus an oaled a denno d'it daero !

An oaled !... ar c'havel, n'o deus nemed eul lec'h,
Ha, mar vent dilezet, n'o c'haver mui neblec'h ;
— Oh ! na gwitaet ket, m'ho ped, en han Doue,
Elec'h m'ho peus c'hoarzat da gentan d'ar vue !

Me a garfe kavout mouez ar Barz bleo melen,
Ha gant e vouez tener kavout c'hoaz e Delen,
Evit laret d'an holl : — « Eun oaled pe vervel ;
Ar ween hep gwiziou na stourm ouz an avel ! » (1)

* * *

Nan, ar ween hep gwiziou n'hall stourm ouz an avel !
O chilaou bep beure ha bemnoz Mouez he meneou,
Koulmig Arvor he deus meur a wech pouezet talyoudegez eun oaled. En karante an oaled he deus kavet he galvedigez, ha setu a belec'h e teu d'ei an donezon gær a lak kalz a dud zouezet.

Netra gaeroc'h, eme furnez an dud koz, eget genel, beva ha mervel en hevelep lec'h ! Hon zellenourez yaouank a zo neuze evurus. N'he deus biskoaz anavezet trubuilhou ankenius ar c'hériou, hag o spouron na strafilh tam he c'halon dinam. Evurus eo gant evurusted ar maeziou, evurusted na ve ket dalc'hmad anavezet, o vezan ma ver boazet da vevan ganti. Gouzanvet start e ve koulskoude, goulennit kentoc'h digant ar potr-saoud a gân hep goût d'ezan, war zigare e richâñ an evned ; digant al labourer, pa zav e gein en kreiz e bark, ha pa deurve an heol binniget, a-dreuz eur beurevez mougenet, evel ma weier ken stank-en bro Gerne, strinka warnan eur bân

(1) « An oaled » a zo eur barzoneg kinniget ganiu d'ar Barz gredus « Abherv » an de ma teurvezas e vignoned hag e ziskibien, bodet holl en Zant-Briek, lida eur gouel dispar en e enor ha rei d'ezan, evel eun testeni a zoujanz hag a garante, knoran kador-derv, eur gador-vrec'h kizellet, a roas biskoaz Barzed Breiz-Izel d'o Chelener ha d'o Mestr karet...
A. Y.-B.

a sklerijen ha karga è galon a levez hag a zudi ; digant kement hini, en eur gir, a gemer plijadur o sellet ouz an dremwellou, finvus evel an amzer, hag a ginnig, dre-ze, da zaoulagad ar Breizad, a-leiz a daolennou koant ha diskwizus...

Koulmig Arvor a zo eta evurus gant evurusted ar maeziou. Ne oar ket pegoulz e teui an Ankou da droc'ha d'ei kerden he zelen aour ha d'he c'has, goude, dreist koumoul he menou, d'al biorz dispar elec'h ma zav kâniou ar Varzed ha kantikou hon Zent koz evel eur môr a zudi etrezek trôn an Drinded. Mes gân ha beva ra en eun tibihan koant, koant, zavet en eun draouiennig kled elec'h na goue ket avel binimus an droug na korventenn ar gasoni. Eno eman he hue hag he gwellan pînidigez ; petra a fell d'ei mui ha gant petra ouspenn e c'halfe bezan trubuilhet !

Ker-Sioul ! Gwaskedet a bep tu, troet d'ar zav-heol, garlanterezet a vleuniou, digemerus da zôr breizek, c'hoar-zus da brenestrou gwer gant o ridochou gwenn, ar *Goulmig* a gân ennout noz-de, hag a lavar d'an holl pegez kevanus eo beva war douar Breiz-Izel, n'halle kavout neiz dereatoc'h !

* *

Miret beo war an hevelep oaled an tân zakr c'houet gant ar Gendadou, skoulma warni anellou ar chaden a unan ac'hanoemp a rum-da-rum d'ar re o deus diazeet ha roet d'an tiegez eun hano, n'eo ket kenderc'hel eun tam labour ar Chrouer e-unan, an eus leurvezet rei eun tiegez da bep den, eur vro da bep tiegez hag eur bobl da bep bro ? An tiegez a zo d'an oaled evel ar frouez d'ar ween ; dispennet an oaled, tiegez abed, ha hep tiegez n'eus ket a vroadelez pe, mar d'eo gwell ganac'h, a spêred-bro. Ar vro a zo groet gant tiegeziou, gant « familiou », ha nan gant tud. An den a zo dic'harp, diskaozel ;

an tiegez an eus eun diaze, an tiegez an eus gwirzioù. Gwasât torfed eneb d'ar vro ha gwasât gwalen tennet war an dud, an de ma feuas an Dispach villiget, en eur c'hoantât, tra diskiant ! lakât an holl war an hevelep troad, — da ziskar galloud ar penn-tiek, da zismantri an herez gant pep mary, da sklabeza ha da deul goude, hep difenn, pep ezel etre treid ar bed ! Gwechall ar peadra a oa padus, an herez a oa zakr, ar mab a gemere micher an tad, an ti a chome en e zav ; en kichen hirie, o vezan m'eo red lodenni re aliez ha paea bep wech truachou pouner, eun tiegez ar c'hrenyan na bad ket peurvuian hirroc'h evit e berc'henn. « Ha goude ! e vo laret d'in, martexe, breman da vihanan pep hini a dap e dam, d'ezan neuze da chach gwellan ma c'hali war e sparlihan ».

Gwir mad eo, mes aman en em gaver c'hoaz en hevelep pâl ganin. Hag e c'houennan adarre petra e c'hoar-ve neuze gant an tiegez. Diskaret eo, nekwir ! Hogen, an herez, zakr gwechall, a dalc'he an tiegez en e zav ; ha heman a chome, daoust d'an amzeriou diez, kavel binniget ar ouenn, minihy pe repu e ziskennourien — ar penn anezan a vire ar garg a dad, — hag, ar pez ar gwellan, kastell-kreny ha difennour giziou fur ar vro. Breman n'an eus kazi tiegez abed ken ; labour ha poan ar re goz, berniet gwechall a rum da rum, a zo pulluc'het araok m'eo diskennet o c'horf er be ; an tiegezigoù a van c'hoaz, a bad d'an hirran daou pe dri remzi. Hag ar vro, kollet ganti an dud vad a zistrempas he douar gant c'houzen o zâl, a zo renet gant divroïdi divergont, tud zavet fall, aotrone kouezet diouz lost ar c'har, hag a gerner eur plijadur diaoulek, p'o deus flastret dindan o zeuliou al loden vrasan eus ar bobl, o waska hag o heskinât an dornadig tud chomet digabestr hag a vir c'hoaz nerz-kalon awalc'h da stourm ouz al laeron, ouz sunerien gwad ar Vretoned...

Ma c'henvroiz ker, teulet mar plij eur zell en dro d'ach', ha laret d'in hag en n'eo ket gwir !

Hadlaret a ran c'hoaz, e zo groet eun torfed spontus eneb d'ar vro ha chachet war an dud ar gwasan gwalen o laza an tiegez. Ni, Barzed, a stourmo, a dra zur, tra ma chomo ganimp eun elven-vue ; mes keit ha ne vezo ket hadsavet an tiegez, hon foan, doan braz am eus, a dougo nebeud a frouez mad.

Difennomp eta an tiegez ; poaniomp evitan hep damant ha kennerzomp ar re — niverus evit c'hoaz — a vrezell evit an oaled ! Enor d'an dud a chom kendel-cherien ar c'hiziou yac'h, difennourien ar Ouenn ha, dre eno, skouer ha kelennerien o c'henvroiz. O labour a zo talvoudus, heuilh a reont eur c'halvedigez uhel, hag an aotro Doue a skuill warné e wellan, e builhan bennoziou !

— Bez ez eus tud hag a gred d'ê, dirak froudennou ar bed, ar spered-diavez hag an diskadurez impliet fall, eo diez, kazi dreist nerz an den zoken, miret bev ar c'hiziou fur ha derc'hel an tiegez en e zav. Netra ezetoc'h. Ha kement-man a zigas envor d'in eus an c'hentan gwech ec'h is d'eur pardon brudet braz ha darempredet kalz — hini Zant-Kare, a gredan. Aboue zo pell, pell. Bihan a oan, dianaoudek eus pep tra, mes d'an oad-se kement a ve bet gwelet a chom garanet mad er spered. Eno e tiskis da gentan peseurt krog o deus ar zent war hon Bretoned, ha perak, kaer a zo, ne deuer ket a-benn da vouga en hon diabarz fulen ar fe.

Frealzusât tra ! Pell araok e oa divizet mont d'ar Chapel-Neve. Da zul ar Pentekost, abred ouz ar mintin, e oa staget. Araok an ofern e tigouechomp. Amzer da zistaga, da zibri eun tam, ha ni d'ar chapel. Ti ar Wer'chez, kaer ha kempennet brao kenan, gant listri, ban-

niellou a vern hag a bep liou, goleier o stereenni, tud o pedi, a zeblante d'in eur porched Baradoz, ar pez a oa, en gwirione. Skeuden Iiron-Varia-Drue a-us d'an aoter, ar Were'vez ouz troad ar Groaz, he Mab Zantel war he barlen, Hen mary ha golet a c'houliou, a vantras ac'hanon. Ar bugel a zo evelse : e spered eon c'hoaz, e galon digailhar, o welet taolen ar C'halvar, hep en intent ervaad, ec'h anave dustu, gant zikour ar c'hras, karante divent ar Zalver evit an dud hag ar poaniou braz a goustas d'Ezan o dasprena. Lech abed d'azea hag ous-penn an ofern-bred a ve laret ebarz an tour, enpad ar pardon, dirak eur mîr a dud. — « Deomp emaez, e laras ma zad, (mary aboue, Doue da vezan gant e ine !) frankoc'h e vo warnomp ha welloch' e heuilhomp an ofern... » Ha ni emaez. Ar c'hléier a vralle d'an drived zôn ; ar vugale a gase trouz ar pardon gant zonerezed ha garmadeg ; en dro d'imp ar bevien, an dud gouliet ha mac'hagnet, a c'houlle aluzen en han Doue : « Eur gwen-neg bennak d'ar paour ive, ma zdud kez ! » eme unan. Kemeret true eus ar paourkez dall e lavare eun all. A dam dost d'imp, eur vaouez, hag e welis aliez goude en pardon ar Goz-Yeodet, a gouezas en droug-zant. Klévet a ran c'hoaz he dent o strakal en he fenn kenkouiz ha ma welan diou pe daer amezegez o terc'hel d'eï he diouvrech' reudeut ha neziet gant ar boan. Paourkez klan-vourez !

Enpad an ofern, daoulinet war ar yeod glaz, ar bobl a bede hag a bede kalonek. Eun heol tom, distanet gant eun ezennig flour ha gant skeud ar gwe — chapel Zant-Kare he deus c'hoaz miret he c'hurunen gwe braz, daoust d'al lezen zod a lak breman meur a vaer da zizolo ar berejou evit ober eur gweneg bennak diwar goust ar re-varo, mezuzât tra ! — eun heol tom eta, a bare hag a greske kaerder ar gouel. Miret am eus meur a gomz eus prezegen ar pardoner, a zisplegas ken lugernus

karante ha true ar Werc'hez evidomp. Warlerc'h an ofern, lein ebarz eur prad, e tal ar chapel ; goude, d'ar gousperou ha d'ar prozesion, heman kaer, a dra zur, hag a zeblante kalz kaeroc'h o vezan ma oan bihan.

Hag e teuas adarre koulz an distro. Kenavo d'ar Werc'hez truezus, eur pok d'he skeuden garet, kenavo d'ar pardon, tremenet pell re vuhan, ha ni war hon c'hiz, leun a frealzidigez evel ma ve ar Vretoned pa darempredont gant doujanz ha fe pardoniou zantel o Bro.

Bet on c'hoaz aboue er Chapel-Neve. Bep wech am eus kavel an neyelep cyrusted ha bep wech e teu sonj d'in hag eus komzou ma zud hag eus al laounenedigez a welen o viryi war o dreummou. Mont d'eur pardon gant an holl vugale, a zo d'eun tad ha d'eur yam eun diskwiz en kreiz poaniou ha trubuilh ar vue, eur c'hennerz da vont war araok gwelloc'h evit biskoaz. Ar vugale a heuilh goude skouer o zad hag o mam, ha, d'o zro, e tiskont d'o bugale ive ar wenogen a gas da bardon pe bardon a Vreiz. Pelech' eman, laret d'in, ar Vretoned n'o deus ket en dro d'ê, a bell pe a dost, eur pardon elec'h ma 'z int bet kaset gwechall, elec'h ma kavont bep bla ar feunteun vurzudus a skuilh en dro d'ai yec'hed ha bue ? Pelech' eman ar Vretoned ha na garont ket, dreist ar c'hlleier all, kloc'h eur chapel bennak, ha n'hallont klevet e vouez hep ma teu kerken takennou puili a zour da ruilhal war o diouchod ?

Sed aze penoz e ve mlret ar c'hiziou fur ha dal-chet eur vro war zao ha didrec'h. Ha kement-man — arabad en ankouas ! — a zo gwir, nan hepken evit ar fe, mes c'hoaz evit kement a zell eus buc eur bobl. Eun herez hon deus bet digant hon C'hendadou ; n'hallomp koll loden abed anezan hep hen dismantri a-bez, da laret eo, hep en em varn da verval evel pobl ha da vezan, prestik goude, sklavourien ha divroïdi war douar hon

c'havel, ha houman eo gwasan gwalen e vir an aotro Doue d'ar poblou a nach' o histor hag a dro o c'hein d'o galvedigez.

C'hoaz eur wech, hag ec'h achuan, a-benn karout eur vro evel m'eo dleet, e fell anavezout anei ervad, hag a-benn anavezout anei ervad e fell genel enni, beva enni ha kavout enni gwriou dôn. Hag e tizroan a-neve war bez a laran uheloc'h d'ar c'henvreur zouezet a c'houll diganin ma sonj diwar-benn oberourez *Mouez Meneou Kerne*. Filomena Cadoret a zo eur Goulnig a Vreiz-Izel. Evel ma tenn ar blanten he bevanz eus an douar elec'h m'eo diwanet, evel ma teul hep chan ar vleuen c'houez vad en dro d'ai, evelse hon *Choulnig*, a gân, hep poan, ar pez a wel, ar pez a gar, ar pez a c'houzany ; hag a gempenn en eur zôn, a zastum en eun diskâñ, peadra da lakât, goude Kerne, Breiz a bez da dridal !

— Ya, *Mouez Meneou Kerne* a vo da bep gwir Vreizad, da gement hini n'an eus ket nachet e vro, eun horzennig, eur garlanter a vleuniou hany, a strink en dro d'ê, gant karante ar vro, gant furnez ar giziou koz, douster eun nosvez-vae pa zav c'houez ar spern-gwenn dreist ar girzier ha pa deu an deliou, c'hoaz o tifluka, da greski donder ar c'hoad ha da garga anezan, enpad ma kân an eostig-noz, a hunvreou alaouret, hunvreou a bliy kement d'ar Varzed...

Na petra laret breman diwar benn pep bleuennig ? Aman ma fluen a garfe kerzet ha skriva el lizerennou skedus hano kement perlezen a welan kuzet el levr ; mes eun dra bennak a lavar d'in goustadik : — Pec'het eo ober ze ; lez kentoc'h pep hini da laret a greiz-holl, zebez : *Ma, sell ta, ar sonj-ze am oa ive...*
Ya, ya, ze zo bet digouezet ganin, mes biken n'am bije

gallet en dispela!... — ha plijadur pep unan, evel ouzout, a vo neuze brasoc'h, rak e spered na vezou ket sparlet gant eur varnedigez estren... »

Hag em eus zentet... Laréti a rin koulskoude — oh ! hep digerri al levr, ma chomo ar boul'ch kentan anezan gant e rakprenerien niverus — ez eus en *Mouez Meneou Kerne* zoniou, gwerziou ha barzonegou eus an dibab. Kavet e ve ennè ar pez a glasker dale'hmad : bue alleiz, spered lem, mennoziou uhel, teneridigez, freskadurez hag ive — herve an danve — eun dristidigez vreizek, tristidigez a fraill ar galon en eur zevel anei uheloc'h c'hoaz etrezek ar spi, tra ma koue warni, en giz eul louzou mad, glizen ar frealzidigez.

Kenvroiz ker, c'hoant ho peus da gavout plijadur, c'hoant ho peus da gavout levenez, c'hoant ho peus d'ankouas pé da zistan ho poaniou, c'hoant ho peus da garoul welloch' ho Pro ha da gavout nerz da lakat karout ha meuli anei dre-holl ? Kemeret neuze levr dispar ho kenvroadez, Filomena Cadoret, chilaouit ennan *Mouez Meneou Kerne*, hag e klevfet, war an dro, ar flouran kân a zavas biskoaz eus traouienou an Argoad, kân dudius *Koulmig Arvor* !

AR YEODET - BOCHER.

Kerbernez, gouel zant Servez 1912.

KAERDER
BREIZ-
IZEL

Kuerder Breiz-Izel

WAR DON : *J'aime surtout ma Bretagne.*

O pegen kaer out, ma Breiz-Izel,
Gant da zaonennou gwaskedet ;
Gant da veneou soun hag uhel
Karget a reier morgousket !

Diskan :

O Breiz-Izel, o bro dudius,
Te a zo kaer, te zo dispar !
Ennout e ver bepred evurus ;
O ma Breiz-Izel, me da gar.

Kaer eo klevet, 'barz da vrouskoajou,
Al lapoused o kanan flour,
Hag o sevel eus da draouiennoù
Hiboud sklintin ar wazig dour.

Kaer eo gwelet, gant gliz an noziou,
'Touez da c'hlazennou, bleun lirzin,
O lintra evel perlezennou,
Dindan bannou heol ar mintin.

Kaer eo en noz, 'us d'it o lintran,
En bolz an neny, loar ha stered,
Henvel ouz sellou an teneran
O tiwall da hun, Breiz karet.

Kaer out, gant bleun an neve-amzer,
Gant parkadou ed gwen an hanv,
Gant del alaouret ar goz-amzer,
Ha kaer gant linsel wenn ar goany !

Ya, da zouar 'zo kaer, Breiz Izel,
Ken kaer evel en amzer goz ;
Mes marteze da Ine zantel
A hirvoud bemde d'hon zud koz.

O Mamm-vro garet, sec'h da zaerou ;
'Vit Breiziz, me lar d'it hirie :
« Mar oa gwir Vretoned hon zadou,
Ni a vo d'e gwir vugale ! »

« Ni 'zalc'ho start d'ar yez, d'ar giziou,
O deus grêt bepred da enor ;
Ar fe, nerz ha sklerder ar broiou,
N'az kuitao biken, Arvor ! »

Hunvre dispar

Tempo di marcia.

Eur zerr-noz a ne-ve am-zer a goue-e zoul
ha dis-par, En dis-heol eun der-ven
u - hel, e a - ze - is di - la - var.
Ma chalon a oa tru-buil-het, Pa deu-as eun
hun-vre kaer, Da le-dan war ma foan-
spe-red, eur va-ren leun a zous- der.

Eur zerr-noz a neve-amzer a gouëe sioul ha dispar ;
En disheol eun derven uhel ec'h azeis dilavar...
Ma c'halon a oa trubuilhet, pa deuas eun hunvre kaer
Da ledan war ma foan-spered eur voren leun a zousder.

Gwelet a ren ma Breiz-Izel digabestr ha dishual,
Adkavet ganti ar frankiz da 'n em ren evel gwechall ;
Mammen a beuch', a fe gristen, mirerez pep tra uhel,
He brud en pevar c'horn ar bed a nijé war an avel.

Ar Vretoned, 'vel o zud koz, a oa tud a lealded,
Tud dispont ha tud a galon, 'n o c'hreden pennou kalet ;
Mennoziou dispar ha santel a rene 'n o c'halonou,
Hag ar gwir war ar gaou hudur a drec'he 'n o sperejou.

Breiziz a gare o Mam-Vro hag, e-kreiz peuc'h he maeziou.
E tremene drant o bulhe louez lapoused ha bleuniou ;
N'anveent ket ar fallente, n'ouveenit fall-galoni :
Bevan 'rent en eur labourat ha mervel en eur bedi !

Ar furnez hag ar garante, tenzoriou ar Yaouankiz,
A re d'ai miret gant doujans fealded hag onestiz ;
An dud koz a oa enoret, ha furnez o c'heneliou
A sturie o mibien sentus da gerzet en o roudou.

Urz a oa en tiegeziou ; breudeuriez, karante,
'Tre an holl, paour ha pinvidik, 'n hon bro gristen a rene ;
War bep mené, en pep traouien, e lintre Kroaz Hon Zalver,
En-dro d'ai noz-de tud stouet, oc'h azeuli o C'hrouer.

Gant he drem leun a vadelez ' welen ar Werc'hez **santel**,
'N eur goumoulen gaer o paran 'us da zouar Breiz-Izel ;
Santez Anna hag hon zent koz, bodet holl en he c'hichen,
A lenne d'ai hon oberou hag he fede d'hon difenn.

Dre-olf e lintre an dudi, ar vuhe a oa seder,
Rak pep-hini evit Doue a re laouen e zever ;
En eur gir, en hent ar furnez an holl a gerze eürus,
Hag hen o rene dianken d'al levenez peurbadus.

Siouaz ! setu me dihunet... ha ma hunvre alaouret,
Gant ma joa, ma evurusted, en avel a zo nijet ;
Ar bed ' zo 'vidon adarre leun a zroug hag a yenien.
O Doue ! perak ne badas ma hunvre kaer da viken ?

En koajou Breiz

Da Glomig-er-Rion.

Andantino

Pa oan yaouank, en ti ma zad, Pa oan yaouank
en ti ma zad, Ma flijadur a oa dalc'hmad
En koajou Breiz, Ma-lu-rou ! Mont da vale.

Pa oan yaouank en ti ma zad, (*dioù wech*)
Ma flijadur a oa dalc'hmad

En koajou Breiz, maluron,
Mont da vale.

Plac'hig dinec'h ha dizoursi, (*dioù wech*)
Da glask hunvreou a zudi
En koajou Breiz, maluron,
'C'h en da vale.

Eun de, siouaz, eur barr-avel (*dioù wech*)
Lakas em fenn eur zonj dibiolet
Pell a goat Breiz, maluron,
Mont da vale.

Hag hepdale, e kemeris (*diou wech*)
Penn an hent a gas da Bariz.
Pell a goat Breiz, maluron,
'Ch en da vale.

'Vel ma kerzen gant an hent bras, (*diou wech*)
Eur vouez em c'halon a laras :
En koajou Breiz, maluron,
Dous eo bale...

Dihunet gant ar c'homjou-ze, (*diou wech*)
Pep tra d'in a lavar neuze :
En koajou Breiz, maluron,
Dous eo bale...

An ezennig o c'houibanâl (*diou wech*)
A lar da želiou glas ar c'hoat :
En koajou Breiz, maluron,
Dous eo bale...

Gwazig ar prad, en eur dremen, (*diou wech*)
A gan tñer en he feden :
En koajou Breiz, maluron,
Dous eo bale...

Hag eun durzunel da ziskenn (*diou wech*)
Da ganan klemmus em c'hichen :
En koajou Breiz, maluron,
Dous eo bale.

* — Plac'hig yaouank a Vreiz-Izel (*diou wech*)
Perak kuitât bro da gavél ?
En koajou Breiz, maluron,
Chom da vale.

Plac'hig, deus ganin eur wech c'hoaz (*diou w.*)
Da chilaou mouez ar c'hoajou bras,
Da goajou Breiz, maluron,
Deus da vale.

« Eno, 'n eur vodennig didrous, (*diou wech*)
Eman kuzet ma neizik dous...
Da goajou Breiz, maluron,
Deus da vale.

« En neiz am eus daou lapousig, (*diou wech*)
Ha war ar skour eur mignonig,
Da goajou Breiz, maluron,
Deus da vale.

« Me zo evrus, heuilh ma c'hentel (*diou w.*)
Chom da vevan en Breiz-Izel !
En koajou Breiz, maluron,
Chom da vale ! — »

« — Tavet, tavel, turzunellig, (*diou wech*)
Rannan a ret ma c'halonig,
Pell a goat Breiz, maluron,
C'houerv eo bale.

« Na guitan mui an evrusted (*dicu wech*)
Evit kériou a boan-spered,
Da goajou Breiz, maluron,
Demp da vale ! — »

Hag e heuilhis al lapousig (*diou wech*)
A gane laouen ha flourik :
En koajou Breiz, maluron,
Dous eo bale !

KENTELIOU AR Grouadelez

Kenteliou ar Grouadelez

Kinnigel d'am ferson, an O. Cadre.

Andantino

Eun devez o vale warribleur wazig dour,
Me glev eun evn o kanañ wareurskour. Sav, Sav
da zellou, merc'h yaouank, War Vreiz-Izel pep tra enni zo koant;
Sav! Ped e-vi-ti Doue, Ma kerzo eün gant hent
an wi - rio - ne.

Eun devez o vale, warribleur wazig dour,
Me glev eun evn o kanañ wareurskour.

Diskan :

Sav, sav da zellou, merc'h yaouank,
War Vreiz-Izel ; pep tra enni zo koant,
Sav, ped eviti Doue,
Ma kerzo eün gant hent ar Wirione.

« Me, eme an estig, eo krouadur Doue,
Deut eus e berz d'az kentelian hirie.

Perak eta, plac'hig, biskoaz n'az poa sonjet
Kaerat e 'r vro out bet enni ganet ?

D'am daoulagad n'eus bro a ve dudiusoc'h,
Na d'ar galon n'eus karantezusoc'h.

An heol a bar skedus 'us da Vreiz vinniget ;
Al lann, ar c'hoad gantan 'zo alaouret.

Ar chapel er brouskoad, ar c'halvar 'lein ar roz
' Zo testeni eus a fe da dud koz.

Tro-war-dro ar mor bras gant e drouz a luskel.
A rum da rum, pennou-heurt Breiz-Izel !

Neuze eo dous, plac'hig, bevan fur, mat ha reiz,
Genel, bevan, mervel war douar Breiz !

Evel da gendadou, kav gwell ganit mervel
'Vit nach Doue ha da vro Breiz-Izel !

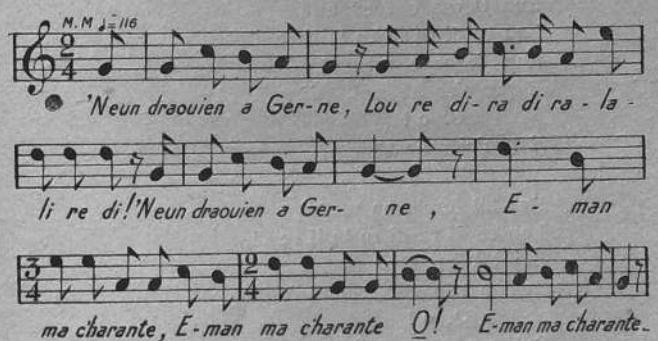
Ped Doue ma chomo dispak 'vel diagent,
Baniel ar fe en hon Breiz, Bro ar Zent. »

An evn a vouskan c'hoaz ; kuitet 'n eus e vrankig ;
Em c'halon 'klevan bepred e zonig.

Me a distro d'ar gêr o sonjal 'n e gentel ;
Hirie, d'am zro, me lar da Vreiz-Izel :

« Breiz ! Breiz ! pa 'c'h out eur vro ken kaer,
Me a vezoo karantek 'n ez kenver,
Breiz ! daoust d'an dud dizoue,
Me 'vo da vulgol 'hed ma holl vuhe. »

Pa deuy an Hanv

'N eun draouien a Gerne,
Lou re di ra di ra la li re di,
'N eun draouien a Gerne,
Eman ma c'harante,
Eman ma c'harante,
O, o !
Eman ma c'harante.

Eur plac'h fur ha dispar,
Lou re di ra di ra la li re di,
Eur plac'h fur ha dispar,
Labourerez douar, (diou wech)
O, o !
Labourerez douar.

Triouec'h vla oa Monig,
Lou re di ra di ra la li re di,
Triouec'h vla oa Monig,
Pa c'honeas Yannig (*diou wech*)
O, o !
Pa c'honeas Yannig.

Eun devez o foennat,
Lou re di ra di ra la li re di,
Eun devez o foennat,
E prajeier he zad, (*diou wech*)
O, o !
E prajeier he zad.

Bep tōl forc'h ha rastell,
Lou re di ra di ra la li re di,
Bep tōl forc'h ha rastell,
Outi e rēn eur zell, (*diou wech*)
O, o !
Outi e rēn eur zell....

He stumm ken deread,
Lou re di ra di ra la li re di,
He stumm ken deread,
Am skoas evit mad, (*diou wech*)
O, o !
Am skoas evit mad.

Eur pennadig goude,
Lou re di ra di ra la li re di,
Eur pennadig goude,
'N eur pardon a Gerne, (*diou wech*)
O, o !
'N eur pardon a Gerne,

E prenis d'am dousig,
Lou re di ra di ra la li re di,
E prenis d'am dousig,
Eur bizou herminig, (*diou wech*)
O, o !
Eur bizou herminig.

Prometet em eus d'ai,
Lou re di ra di ra la li re di,
Prometet em eus d'ai,
Gwalenni he biz klei, (*diou wech*)
O, o !
Gwalenni he biz klei.

Pa gano, gant miz mae,
Lou re di ra di ra la li re di,
Pa gano, gant miz mae,
Skrilh ar brug en Kerne, (*diou wech*)
O, o !
Skrilh ar brug en Kerne,

Pa gano ar voualc'hig,
Lou re di ra di ra la li re di,
Pa gano ar voualc'hig,
En uhellan brankig, (*diou wech*)
O, o !
En uhellan brankig,

Traouien ha meneio,
Lou re di ra di ra la li re di,
Traouien ha meneio
Seder a dregerno, (*diou wech*)
O, o !
Seder a dregerno !

Gant ar biniou laouen,
Lou re di ra di ra la li re di,
Gant ar biniou laouen,
Hag ar glarineten, (*diou wech*)
O, o !
Hag ar glarineten.

O zon a lavaro,
Lou re di ra di ra la li re di,
O zon a lavaro
Da dud yaouank ma bro, (*diou wech*)
O, o !
Da dud yaouank ma bro :

Deut holl ha deut timad,
Lou re di ra di ra la li re di,
Deut holl ha deut timad
D'eun eured kernevad ! (*diou wech*)
O, o !
D'eun eured kernevad !

Evit ho tigemer,
Lou re di ra di ra la li re di,
Evit ho tigemer,
Jistr zo war al leur-ger, (*diou wech*)
O, o !
Jistr zo war al leur-ger ;

Kaniri ha koroll,
Lou re di ra di ra la li re di,
Kaniri ha koroll,
Plijadur 'vit an' holl, (*diou wech*)
O, o !
Plijadur 'vit an' holl !

War dal eur variken,
Lou re di ra di ra la li re di,
War dal eur variken,
Eur bombarder laouen, (*diou wech*)
O, o !
Eur bombarder laouen.

E vouez drant ha sklintin,
Lou re di ra di ra la li re di,
E vouez drant ha sklintin,
A lar eur zon lirzin, (*diou wech*)
O, o !
A lar eur zon lirzin :

« Traou d'ar jistr, ma zud vad,
Lou re di ra di ra la li re di,
Traou d'ar jistr, ma zud vad,
Ha bec'h d'ho potou koad, (*diou wech*)
O, o !
Ha bec'h d'ho potou koad ! »

Fenoz, holl en eur vouez,
Lou re di ra di ra la li re di,
Fenoz, holl en eur vouez,
Ni 'gano 'r zoubenn laez, (*diou wech*)
O, o !
Ni 'gano 'r zoubenn laez !

MA ZI BIJAN

Ma Zi bihan

D'am zud karet.

WAR DON : *Ar Bempoulezen.*

'N eun draouiennig dispar, dudius,
En disheol eun derven uhel,
'Touez ar glazur, ar bleuniou melus,
'Lec'h ma richan an durzunel,

Distro ha sioulik,
War lez eur wazig,

Ma zi bihan a zav dereat,
Hanter-guzet 'touez ar c'hoad gwer ;
Bemde d'ezan, gant pok an de mat,
An heol 'ro e gentan sklerder.

Tridal 'ra ma c'halon o welet
E vogeriou skler ha laouen,
E brenestrou ken brao kurunet
Gant deliou glas eur winien ;

'Us d'e zor, skeuden
Ar Werc'hez 'n eur jijen ;

E borz kloz, d'an hany leun a c'houeziou,
Kelc'hiet gant eur c'hleuniad spern-gwen,
'Lec'h ma ra an evned o neiziou,
'N eur richanan mil ganaouen.

Ouz toul e zor, bemde, en draouien
Klevan ar waz och' hirvoudi ;
Hec'h hiboud a luskell ma anken
Ha ma hunvreou a zudi ;

Gant pebez douster
D'an neve-amzer

E welan endro d'e chiminal,
'Lec'h ma rejont o neiz kentan,
Ar wennili skany o tarnijal,
'N e c'houdor evrus o vevan.

En tiig koant-se ez on ganet,
'C'h eo bet luskellec'h ma c'havel ;
E zioulder en deus digemeret
Ma c'henatañ mousc'hoarz a vugel ;

Amzer evurus,
Envor dudius...

Ennan, gant eur breur, eur c'hoar garet,
Bugaligou glau ha dinam,
Drant ha seder hon deus c'hoariet
Dindan sellou tener eur vam.

'N hon ti bihan e teue buhe,
Bemde, gant mouez kloc'h ar Werc'hez,
Hon moueziou skiltr ennan, 'hed an de,
A dregerne gant levenez ;

Hag endro d'e dan,
Bemnoz goude koan,

Holl evurus en em dastumemp
'Kichen kador goad hon mam-goz,
Hag, en eur grenan, e chilaouemp
Komz eus troiou lutun ar roz.

Ennan, er gouany, ped nosvez dudi
Gant mignonned vat tremenet !
Kontadenennou, c'hoarz ha kaniri,
Gant grouez ar jistr tom difluket ;

Seblanti a re
Tridal, pa vije

En korn e oaied vras o tomman
Eur paourik koz war ar skabel,
O lakat da dregerne ennan
Kanaouennou koz Breiz-Izel !

Ar beden laret a vouez uhel,
Goude-ze, 'n hon gweleou kloz,
Sonig tener skrilh ar fornigel
Hon luskelle epad an noz ;

'Tre e vogeriou,
Skany hon sperejou,

Daoust d'an arne ha d'ar gorventen,
Daoust da gouunnar an aveliou,
Dinec'h meurbed dindan e doen,
'Nijemp da vro an hunvreou...

Ennan, dre ma kreskemp en furnez,
Kenteliou eur vamm hag eun tad
A hade 'n hon c'halon gant evez
Mennoziou kristen ha breizad ;

Evrus e vevemp,
Dinec'h e kreskemp ;

Dudius e ve ar vuhegez,
Pa ren ebarz ar c'halonou
Ar garante, an unvaniez,
Hag ar memez c'hoantegeziou.

Breman 'n e skeud, dindan an derven,
Ma spered skany ha dishual,
Ezen flour war ma drem o tremen,
Me blich d'in chom da hunvreal ;

Em sonjou kollet,
Ma c'halon leuniet

Dirak kaerder dispar ma neizig,
Laouen oll e trid ma ine,
Hag evurus war ma zelennig
Kanan d'ezan ma c'harante !

O lec'h dispär, ken lies pleustret
Ha ken karet gant ma zud koz !
O ti bihan en deus gwaskedet
O buhe bemde ha bemnoz !

Te 'garg ma c'halon
A zouster gwirion...

Ennout, e kreiz ma bro Breiz-Izel,
Pell diouz trouz ha nec'hamant,
'Karfen ive chom betek mervel,
Tostik d'iliz ma Badeiant !!!

Ker-Sioul, ar 7 a viz c'houevrer 1911.

Son Eured evit ar Plac'h Enor

WAR DON : *La chanson de la mariée.*

Endro d'in ne welan nemet joa hag eürusted,
Pep tra a zo en gouel, 'vit ho meuli, daou bried :
Pa 'z on ho plac'h enor, me ive, gant dudi,
A fell d'in en de-man kanan ho meulodi.

Bezan ganach'h chòazet d'ho ren, en de hoc'h eured,
'Zo 'vidon, gwreg yaouank, enorus ha kaer meurbed,
Trugare d'ach' eta, rak kement-se ive
'Zo d'in ar merk gwellan dimeus ho karante.

En-pad ho yaouankiz, nag a bennad levez,
An eil gant egile hon deus bet, ma mignonez ;
An hevelep sonjou, dizeblant, a vleunie
'N hon c'halonou skoulmet gant eur wir garante.

O vale, dibreder, dre hon maeziou dudius.
'Ped gwech ho mouez tener a gomzas d'in evurus
Eus ar garante vrás a c'houzanev'h bepred.
'Vit an hini 'zo deut da vezan ho pried.

Hirie eo deut da wir hunvre kaer ho puhegez ;
Bezet eta seder, bezet leun a levez ;
'Vit biken unanet d'eur mignon ar gwellan,
'N eun hunyre a zudi c'houi 'vevo er bed-man.

Evidoc'h, gwaz yaouank, an de-man a zo ive
Eun de kaer ha sàntel, leun a joa, a garante ;
War ho trem e lenner al levez gwirion,
An eürusted dispar a very en ho kalon.

Rozen ar yaouankiz hoc'h eus choazel da bried,
Eur galonig dener, leun a furnez, a c'hlanded,
Dibabet gant Doue 'vit bezan da viken
Ar paradur dleet d'ho kalon a griñen.

Dalc'het mad, me ho ped, d'ar pez am eus ho klevet
O prometi hirie ouz tōl Doue daoulinet ;
D'ho pried reit dudi epad he buhegez,
Dimeus he yaouankiz paet d'ai ar furnez.

Hirie 'ta, daou bried, ho puhe 'zo unanet
Gant eur chaden dispar, eul liamm 've ket torret ;
War ar skoulm-ze siel nerzus ar garante
'Rey d'ac'h treuzi disponit mor euzus ar vuhe.

Endro d'ac'h e welan kerent, ive mignonned,
Diredet holl, gant joa, da ganan hoc'h eürusted ;
An dremmou 'zo laouen ha, 'barz ar c'halonou,
'Vidoc'h e verv tener ar gwellan mennoziou.

A-beurz ho plac'h enor, hirie ive, priejou,
Teurvezet digemier ar gwellan gourc'hemennou ;
Dister eo he c'homjou, mes laret a galon,
Karget a garante hag a hetou gwirion.

Pedi a rey Doue ma vo en ho puhegez
Kalz a joa, a zudi, nébeut a dristidigez,
Ma rey d'ac'h buhe irr, skoazel 'n hoc'h ezommou,
Ha ma kerzo pep tra herve ho mennoziou.

Ha da gwitat ar bed pa deuy 'vidoc'h an termen,
Ma nijfet eün, raktal, didrubuilh, ha dianken,
'Trezek ar Baradoz, ouz ho kortoz digor...
Setu ar pez a c'hou 'vidoc'h ho plac'h enor.

Ma c'houefig gwen

Da Franseza Nicolas • Merc'h Breiz-Izel •

Allegretto. (J = 116)

Gwechall pa oan er ger, Ma c'houefig gwen! Yaou-
ank ha di-breder, Ma c'houefig gwen! Gant
ma mam, bep sul, bep gouel, Leve-nez em cha-lon a vu-
gel, 'C'h en d'an o-fi-sou sante!, Gant ma c'houefig gwen.

Gwechall, pa oan er gér,
Ma c'houefig gwen,
Yaouank ha dibreder,
Ma c'houefig gwen,
Gant ma mam, bep sul, bep gouel,
Levenez em c'halon a vugel,
'C'h en d'an ofisou sante!,
Gant eur c'houef gwen.

War gern ar meneou,
    Ma c'houefig gwen,
Gant ma denvedigou,
    Ma c'houefig gwen,
Nag a bennad eûrusted
'M eus bet, etouez ar brug alaouret,
O kanan ma Breiz karet
    Ha ma c'houef gwen.

Epad ma yaouankiz,
    Ma c'houefig gwen,
Gant enor e talc'his
    D'am c'houefig gwen ;
Ped gwech em eus baleet
A Gerne ar pardonjou brudet,
Gant ma brozig marellet
    Ha ma c'houef gwen.

War ma hent, eun devez,
    Ma c'houefig gwen,
— O dousât levenez !
    Ma c'houefig gwen,
Me a gavas eur mignon,
Eun den reiz, eur Breizad a galon,
Hag a gare eveldon
    Ar c'houefig gwen.

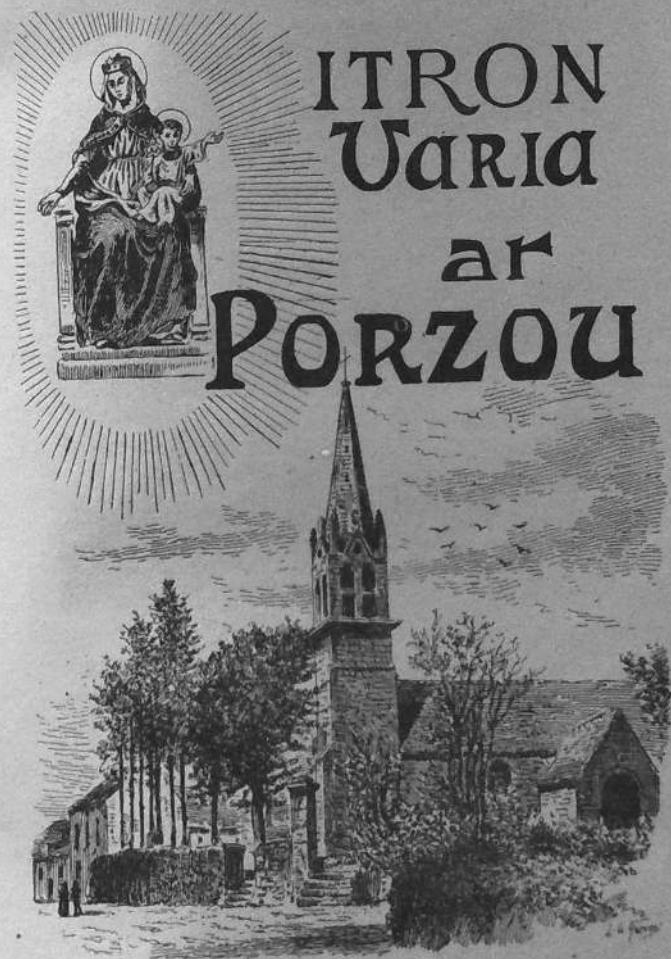
D'in-me, gant karante,
    Ma c'houefig gwen,
'Lîes e lavare,
    Ma c'houefig gwen :
    Abaoue pell-zo, mignonez,
    Em eus da choazet, dre ma tougez,
    En stum eur gwir Vreizadez,
    Da gouefig gwen.

Hag eun de ar gwellan,
    Ma c'houefig gwen,
'Oan unanet d'ezan,
    Ma c'houefig gwen,
O pegen kaer hon eured,
Endro d'imp kerent ha mignonned,
Gant tokou bourlouzennet
    Ha kouefou gwen !

En zioulder ar maeziou,
    Ma c'houefig gwen,
Pell diouz trouz ar c'hériou,
    Ma c'houefig gwen,
E vevan, gant levenez,
Ha, 'vel breman, 'pad ma buhegez,
Me a veulo, hep paouez,
    Ar c'houefig gwen.

'Veldon, Bretonezed,
    Ma c'houefig gwen,
Miret, miret bepred
    Ar c'houefig gwen,
Dougomp-han, hon fenn uhel,
Harzomp na deufe tog ar strinkel
Da drec'hi, 'n hon Breiz-Izel,
    War ar c'houef gwen.

Ganimp, 'hed hon buhe,
    Ar c'houefig gwen
Hon heuilho c'hoaz en Ne,
    Ar c'houefig gwen ;
Ar c'haeran vo da welet
Eno, 'touez ar poblou kurunet,
'Vo c'hoaz ar Vretonezed
    Gant koefou gwen...

ITRON
Varia
ar
PORZOU

Itron-Varia ar Porjou

Andantino

The musical score consists of six staves of music in 6/8 time, key signature of one flat. The lyrics are written below each staff in a cursive script. The lyrics are:

I-tron Ya-ri- a ar Porjou, Mamm de-ner hon
za-dou koz, Teur-ve-zet eus lein an Nen-vou,
Skuilh wernomp oll ho pen-noz. Sa-lud, Ma-ri,
gwir Rou-an-nez Eus an Nenv hag an dou-
ar; Sa-lud, o Mamm a dru-ga-rez,
A greiz ka-lon ni la-var.

Diskan :

Itron-Varia ar Porjou,
Mam dener hon zadou koz,
Teurvezet eus lein an Nenvou
Skuilh warnomp holl ho pennoz !

Salud Mari, gwir Rouanez
Eus an Nenv hag an douar !
Salud, o Mam a vadelez,
A greiz kalon ni lavar :

Choazet a-viskoaz gant Doue
'Vit bezan Mam da Jezuz,
Roet oc'h da Vam d'imp ive :
C'houi hon rento evurus !

Lec'hiou santel 'zo dibabet
Da enori ar Werch'ez,
Eno e plij d'ei skuilh bepred
Tenzoriou he madelez.

Parouz Bonen gant hon zadou
A bell zo a zo gwestlet
D'ac'h, Itron-Varia Porjou ;
Bezet he skoazel bepred !

Aman, 'n hoc'h iliz vinniget,
E pede start hon zud koz :
O feden prezoc'h, Mam garel,
A ye eün d'ar Baradoz !

Piou a hell laret, Mam dener,
An niver eus ar grasou
Hoc'h eus skuilhet en peb amzer
Aman war an ineou !

Nag a bec'her kez glac'haret
Drezoc'h en eus bet pardon,
Adkavet an evurusted,
Hag ar gwir beuc'h a galon !

Evel hon C'hendadou ive
Diredomp 'trezek Mari :
Bepred ec'h e leun a drue,
Prest da zikour pep-hini.

C'houi, tadou ha mammou kristen,
Gwestlet d'ei ho pugale ;
Digemer mat 'rey ho peden,
Hi a zo ho Mam ive !.

Tud yaouank, 'vit heuilih ar furnez,
Pedet Mari d'ho sikour ;
Nan oc'h nemet sempladurez
Da stourm ouz ar bed treitour.

E-kreiz ho poaniou, klanvourien,
Ho fians enni laket ;
Gant dour burzudus he feunteun
Kalz a zo bet pareet.

C'houi holl hag hoc'h eus poan-spered,
'N ho klac'hар pedet Mari :
Gwaz 'vidoc'h 'c'h e bet trubuilhet ;
Konfort ho pezo ganti !

Tenerêt eo hon c'halonou
O sonjal 'n he madelez ;
Unanomp eta hon mouzeiou
'Vit he meuli hep paouez !...

Itron ar Porjou vinniget,
Liès c'hoaz en hoc'h iliz
Ho pedfomp, Patronez karet ;
Klevet peden Boneniz.

Plijet digas war hon maeziou
Gliz ha heol tom d'ar mare ;
Mes dreist-oll en hon inéou
Digaset grasou Doue.

Miret bepred da ren 'n hon zouez
An urz vad, ar garante ;
Gret ma vo eñ pep tiegez
Ho mab Jezuz gwir Roue.

Pet sonj ive, Mam a drue,
Eus hon c'herent tremenet :
Da baean o dle da Zoue
An Anaon kez sikouret !...

Hent ar vuhe a zo risklus,
Karget a skoueriou diroll :
Astennet ho torn galloudus
'Vit ma n'efomp ket da goll !

Ha pa digoueo an termen
Da gwitat hon zrubaillhou.
Gret ma 'ch imp ganac'h da viken,
Gwir Borjourez an Nenvou !

IMPRIMATUR :

Brioci, die 27 Augusti 1909.

Y.-M. LE PENNEC,

Vic. gén.

Ma Farouz

WAR DON : *Fe hon tud koz.*

Diskan :

Traouién dispar, parouz santel,
Te eo perlezen Breiz-Izel,
Me da garo da virviken,
O ma Bonen ! O ma Bonen !

Em c'halon ez eus eûrusted,
Ma mouezig a zav drant meurbed
Da ganan hirie, gant dudi,
D'am farouz koant mil meulodi.

Ken kaer ne gavan eul lec'h-all,
Nag en Bro-Breiz nag en Bro-Chall ;
Bezan 'ch e ma farouz, hep mar,
Eun eil Baradoz an douar !

Ar gurunen a veneiou,
A gelc'h tro-zro he douarou,
A diwall he maeziou bepred
Ouz an aveliou kounnaret.

'Us d'ar bourk, kuzet 'n eur brouskaot,
Eun tourig a zav dereat ;
War e Benn moan e splan bepred
Ar groaz, banniel ar Vretoned.

'Touez ar c'hoad stank, war ar maeziou,
Eo kuzet ar c'heriadennou,
Elec'h ma vev, gant eûrusted,
Tud a fe grenv, gwir Vretoned !

En draouien, 'kreiz ar prajou glas,
E ruilh sioul ar ganol vrás ;
Dous eo, d'an hanv, war he riblou,
Bale en eur gutuillh bleuniou.

« Kroaz ar Botan », lein ar roz vrás,
Daoust d'ar bed fall, a lugern c'hoaz ;
En he disheol, 'tre he diouvrec'h,
Parouz Bonen a zo dinec'h.

Pelloc'h, war douar Lokmaria,
E sav chapel Itron ar Joá :
Gwechall he zour kaer hag uhel
A oa brudet en Breiz-Izel !

En o farouzig dishenvel,
Bet a-viskoaz fur ha santel,
E tremen buhe Boneniz,
'Vel o zud koz, er gwir frankiz.

Penôs gallout biken kwitât
Eul lec'h ken kaer, ken dous, ken mat ?
Oh nan ! me a fell d'in, noz-de,
Tost d'am c'havel, gortoz ma be.

Ha neuze, pa deuy an Anko
D'am skuba gant e falch' garo,
Me a fell d'in mont dianken
D'an Nenv, d'az meuli c'hoaz, Bonen !

O pa oan Plac'h Yaouank !

D'am mignonez, Virginie CAUREL, Plougerneve.

The musical score consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The second staff starts with a bass clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The third staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The lyrics are written below the notes in Breton. The tempo is indicated as Andantino (4=100).

Ma c'halon a zeu da dri-dal, Machalon a zeu da dri-
dal, Pa son-jan em am-zer gwechall. O pa oan plac'h
yaouank ! Ya, pli-ja-dur am oa, Pa oan-en oad a driuec'h vla.

Ma c'halon a zeu da dridal,
Pa zonjan em amzer gwechall.

Diskan :

O pa oan plac'h yaouank !
Ya, plijadur am oa,
Pa oan-en oad a driuec'h vla.

Pegen dous e oa lèvenez
Neve-amzer ma buhegez !

Sonjou tener ma yaouankiz,
Hunvreou kaer, deut war ho kiz...

Grêt d'in adbevan, eur pennad,
Ho karante hag ho c'houez vad.

Deut gant gened, joa, kaniri,
Mignonezed, c'hoarz ha dudi...

Lec'hioù dispar, traouennou frank,
'Lec'h em eus hunvreet ken stank,

O silaou an evned seder
Hag o kutuill bleuniou tener.

Koulmig dinecth ha dizoursi,
Kanan 'oa ma brasan dudi.

Luskellat gant zon dereat,
Dudius e ve labourat.

Bep sul, d'an hanv, d'ar pardoniou,
Bep noz gouanv, d'an neadegou.

Buhe evrus, deveziou kaer,
Tec'het oc'h dirak an Amzer !

Tarnijet oc'h 'vel eun hunvre :
Hoc'h envor eo heol ma buhe.

Kreiz ma zrubauih, ma melkoni,
Me 'gan evit 'n em frealzi.

Deus en dro, neve-hanv

DEUS ENDRO, NEVE-HANV

Kinniget gant doujans da Dir-na-Dor.

Adagio (♩ = 80) 3 *più vivo (♩ = 100)*

Deus en-dro, ne-ve - am-zer, gant da zu-di dis-par, Gant
da zu-di dis-par, Da strinka al le- ve-nez, o
ge tra la la la la la la la la ! Da
strinka al le- ve-nez, Ar spi war an douar, Ar spi war an douar.

Deus endro, neve-amzer, gant da zudi dispar,
Gant da zudi dispar,
Da strinka al levenez : O ge tra la la la la
la la la la la la
Da strinka al levenez, ar spi war an douar,
Ar spi war an douar.

Deus da hada, niverus, bleun lirzin er prajou
Ha da wiskan a c'hlazur skourrou sec'h ar c'hoajou.

Deus, 'vit ma ray an evned, er brouskoad, o neiziou,
Ha ma lintro el liorz bleun per hag avalou.

Deus, gant ar mintiniou kaer, ma kân 'n evnedigou
Ouz sklerder eun heol lintrus, dindan gliz an deliou.

Deus, gant serr-noziou dispar, ma c'hallo ar Barzig
Hunvreal, 'n eul lec'h kuzet, o silaou an estig...

Deus, gant noziou miz Mari, mac'h aimp a vandennou
Da ginnig d'hon Mamm garet c'houez-vad hon c'chantikou !

Deus da gas an dud yaouank, bep sul, d'ar pardoniou,
Ma pleustrfont c'hoaz, gant furnez, gwenojen o zadou.

Deus da rei d'ar chlanvour kez, war e wele dispi,
Gant bannou da heol seder, esperans ha dudi.

Deus da rei gant madelez d'ar paourig gwall-eûrus,
Goude skorn ar gouany kalet, ezen flour ha grouezus.

Ya, deus prim, amzer garet, da zihun Breiz-Izel,
A goantiri, a gaerder, marellet he mantel !

Frangoazig ha Pierig

M. M. (d=50)

De-mat dach, mi- no-re-zig koant, frangoazig, o Frangoa-
sig. De-mat dach, mino - re - zig koant, Plachig du-di- us, ma holl
choant; De-mat dach, mi-no- re - zig koant, Plachig du-di-us, ma holl choant.

PIERIG

De-mat d'ec'h, minorezig koant,
Frangoazig, o Frangoazig !
De-mat d'ec'h, minorezig koant,
Plac'hig dudius, ma holl c'hoant.

FRANSOAZIG

Gwall-flour e kavan ho komzou,
Pierig, o Pierig !
Gwall-flour e kavan ho komzou,
Gwall-dener ho kourc'hennou.

PIERIG

Teneroc'h eo ma neventi,
Frangoazig, o Frangoazig !
Teneroc'h eo ma neventi :
Deut on d'ho koul da zimezi.

FRANSOAZIG

A-rôk respont d'eur seurt goulenn,
Pierig, o Pierig !
A-rôk respont d'eur seurt goulenn,
E fell kuzul ha sklerijenn.

PIERIG

Na vezet ket re didrue,
Frangoazig, o Frangoazig !
Na vezet ket re didrue,
Digemeret ma c'harante.

FRANSOAZIG

Pell-zo e vefen dimeet,
Pierig, o Pierig !
Pell-zo e vefen dimeet,
Panevet aon a wall-bried.

PIERIG

Oh ! mar 'peus aon a wall-bried,
Frangoazig, o Frangoazig !
Oh ! mar 'peus aon a wall-bried,
En han' Doue, ma c'hemeret.

FRANSOAZIG

Holl e komzet brao evel-se,
Pierig, o Pierig !
Holl e komzet brao evel-se,
Garo dindan, dous war c'horre.

PIERIG

Ma c'halon n'eo ket treitourez,
Frangoazig, o Frangoazig !
Ma c'halon n'eo ket treitourez ;
Leun eo a deneridigez.

FRANSOAZIG

Ma vefen sur ez oc'h gwirion,
Pierig, o Pierig !
Ma vefen sur ez oc'h gwirion,
D'ac'h, hep distro, 've ma c'halon.

PIERIG

Gwasan komzou a larjin-me,
Frangoazig, o Frangoazig !
Gwasan komzou a larin-me
E vo « ma dous », « ma c'harante ».

* *

Dimezet int hag eureujet,
Frangoazig ha Pierig ;
Dimezet int hag eureujet,
'Kreiz levenez hag evrusted.

'Benn eur pennadig goude-ze,
Frangoazig, o Frangoazig !
'Benn eur pennadig goude-ze,
Kenavo peuc'h ha karante !

Ankouaet eo ar c'homjou flour,
Frangoazig, o Frangoazig !
Ankouaet eo ar c'homjou flour :
Ar promeseou 'zo treitour.

Tôliou, gwall-gomjou hag enkrez,

Frangoazig, o Frangoazig !

Tôliou, gwall-gomjou hag enkrez,
Setu lodenn ar plac'hig kez.

Bravat eo predeg ar bôtred,

Frangoazig, o Frangoazig !

Bravat eo predeg ar bôtred,
Pa fell d'ez e kavet merc'hed !

Mes ar re flouran 'n o c'homjou,

Frangoazig, o Frangoazig !

Mes ar re flouran 'n o c'homjou
A wask ar gwasan a-wechou.

Boked a C'hlanded

D'eur pastor mad.

Ma c'halon gant dudi a dride 'barz ma c'hereiz
O welet, ken dinam, ken seder ha ken reiz
Bugaligou vihan, ken koant evel ele,
Stouet, ar wech kentan, ouz töl zakr o Doue.

Na kaer eo o gwelet, juntet o dormigou !
War o zal skler e sked glanded o inéou ;
Hep mar, eus an ôter, Jezus, o gwir vignon,
En eus prez da zisken 'touez lili o c'halon.

Eun tad hag eur vam vad gant fianz virvidik
A zaouina ive e kichen peb élig ;
Neuze ar pastor mad, evurus e iné,
A ro d'e zened ker ar bara a vuhe !

Diwar he zron skedus Rouanez an Ele
A zell, gant madelez, ouz ar bleuniou koant-se ;
Gant eur mousc'hoarz tener, eur mousc'hoarz dudius,
E seblant skleraet he drem trugarezus.

— O Mari, o Mam vad, er miz-man, ken dispar,
Galvet, e gwirione, levenez an douar,
Kristenien ar bed oll a zaoulin evurus
D'ho meuli, da c'houlen ho skoazel galloudus.

An ôteriou, ken stank, gwestlet d'ac'h, o Mari,
A c'holoer gant fe a roz hag a lili,
Rak bleuniou fresk ha skler, gant c'houez-vad ha glanded,
Eo an dra muian din da ginnig d'ho Kwere'hded.

Hogen, pelec'h kavet bleuniou dereatoc'h,
Pelec'h kavet boked dudius ha glanoc'h
'Vit ar bleun buhezek, 'vit an êledigou,
O deus bet gant Jezus c'houez melus an Nenvou ?

Mari, setu aze ar boked leun a c'hliz
A ro d'ac'h hon farouz, ar bla-man, 'vit hō miz ;
Plijet hen digemer ; gret ma karfomp bepred
'Pez a ra e gaerder : an dousder, ar glanded !

Bonen, ar 4 a viz Mae 1911.

ar Velinerez

Ar Velinerez

Andantino (♩=84).

Ma zud a oa mi-li-nerien, Ma zud a oa mi-li-ne-rien, En mi-lin 'Gwrac'hig-an-draouien', War vordig an e-ne-zen, En mi-lin 'Gwrac'hig-an-draouien', War vordig an dour.

Ma zud a oa melinerien
En milin *Gwrac'hig-an-draouien*,
War vordig an enezen,
En milin *Gwrac'hig-an-draouien*,
War vordig an dour.

'N eur velin goz, leun a zudi,
A levinez, a goantiri.

'Dal ma tarze an heol veure,
Er vilin e teue buhe.

He muzik flour, 'hed an devez,
A luskelle ma levinez.

Eur meliner koant, hebdale,
A c'honezas ma c'harante.

Eur meliner koant, gwir Vreizad,
Eur c'christen reiz, eur poanier mad.

Ped gwech, dindan ar c'helvez glas,
E vouez tener d'in a laras :

« Er vilin-man, ma dousig koant,
Ni a vevo hep nec'hamant ».

Hag eun devez amzer-neve
'Voe siellet hon c'harante.

Siouaz, ma joa, ma eûrusted
A dec'has prim 'vel al luc'ched !

Maro bugale ha pried,
Ma-unan ec'h on dilezet !

Ar vilin, neiz ma levez,
'Zo repu ma zristidigez.

Digouet eo kuz-heol ma deiou,
Têul 'ra e zivezan bannou.

Sioul, e c'hortozan ar zerr-noz,
'Chileo tik-tak ma milin goz.

Ar Goz-Amzer

Mantel ar goz-amzer war ar bed a zisken, (*dion wech*)
Ar c'hoat en deus gwisket e zilhad aour melen. (*dion wech*)

Ar winidel digar 'zo nijet da bell-bro,
Lapoused Breiz a gan o diwean zonio.

Prestik an avel-yud a deuio, gant kounnar,
Da zistag, hep true, pep delien diouz he barr.

Dirak ar gouanv kalet, joa ar maeziou a dec'h,
Mes kalon ar Breizad 'zo laouen ha dinez'h.

Serret mat eo an est ha klozet er zolier,
Bara war ar planken, kig-sal ouz an treustier.

Glevet ket er c'charti c'hoarzadeg ha zoniou,
Pôtred o c'houitellat 'n eur valan avalou ?

Diouvrec'h krenv ha nerzus a stard war an dorchen,
Ar jistr en eur drouzal a ruilh er variken.

Na brao a vo bemnoz, 'tal an tân, klozet mad,
'N eur dibri kistin tom, evel eur skudellad.

Pegen drant eo tremen nozvejou hirr ar gouan,
Luskellet, 'n eun ti zoul, gant trouz ar c'harr nean !

Ar vugale youstan, war vord o gweleou,
Yann-grenn 'n eur c'hornik kloz, 'tal pôtr ar marvailhou.

Skabel ar vignoned renket er plas kentan,
An avel o trouzal hag ar skrilih o kanan...

Leur an ti goloet gant plouz ar ruskennou,
Ar merc'hed o c'hourdrouz pôtré ar sklabeou.

Hag ar skullad jistr tom, mammen al levenez,
Oc'h ober, hep chan, tro ar gompagninez.

Setu perak e trid kalon al labourer,
Pa wel an del melen o nijal dre an ér.

Peb amzer, war ar mèz, an eus he levenez,
En Breiz n'eus ket a lec'h 'vit an dristidigez.

Gwenidel Glanvouar Rez

Gwenidel ar Glanvourez

WAR DON : *Le Binou.*

'Tal he frenestr, eur glanvourez,
Gwen, dinerzet ha kasti,
'N he foan hep frealzidigez
'Deue stank da hirvoudi ;
Eun devez a neve-amzer,
Eun evn, eur winidel dener,
Dindan korn he frenestrig,
'Deuas d'ober he neizig.

Diskan :

Hag ar plac'hig, eûrus meurbed,
D'al lapousig glas, laouen, a lare :
— Ganit e teuy d'in ar yec'hed,
Gwenidelig koant, ma c'harante !

Bemde, goude, gant levenez,
'Tal he frenestr, ar plac'hig
'Deue da welt an evnig kez
O sevel e neiziadig ;
Richan ar wenili dener
Ha douster an neve-amzer
'N he c'halonig a zile
Ar spi, ar joa, ar vuhe !

Diskan :

Ar plac'hig, evurus meurbed,
D'al lapousig glas, laouen, a lare :
— Ganit e teu d'in ar yec'hed,
Gwenidelig koant, ma c'harante !

Bep hanv, gant ar c'henfan bleuniou,
E teue al lapousig
Da zovel e evnedigou
Dindan prenestre ar plac'hig ;
Ha, pa dueu an amzer gri
D'ober d'ean kimiadi,
Nag a c'hlac'hар, a zaero
A heuilhe ar c'henavo...

Diskan :

Ar plac'hig ankeniet meurbed,
D'he lapousig glas a lare neuze :
— Kenavo... ha gant ar yec'hed,
Deus endro buhan, ma c'harante.

Mes, eur gouanyv kalet ha garo.
Ar plac'hig paour dinerzet,
Ouz falch'h didrue an Anko
Stourm, allaz, nan hallas ket ;
Ha, pa deuas ar winidel,
An hanv goude, da Vreiz-Izel,
En kichen ar prenestrig,
Ne gavas ken ar plac'hig...

Diskan :

Ha 'tal ar prenestre dilezet
An evnig mantret, klemmus a gane :
— Plac'hig kez, deus c'hoaz da welet
Ar winidel goant, da garante !

An Estig-Noz

Warlerc'h sklerder an de, pa deu an noz peuc'hus
Da ledan war ar bed he mantel moredus,
Pa dav pep trouz war an douar,
Mouez drant an estig-noz, en donder ar mèziou,
El lec'hiou gwaskedet, ebarz an traouennou,
A deul, en noz, he zon dispar.

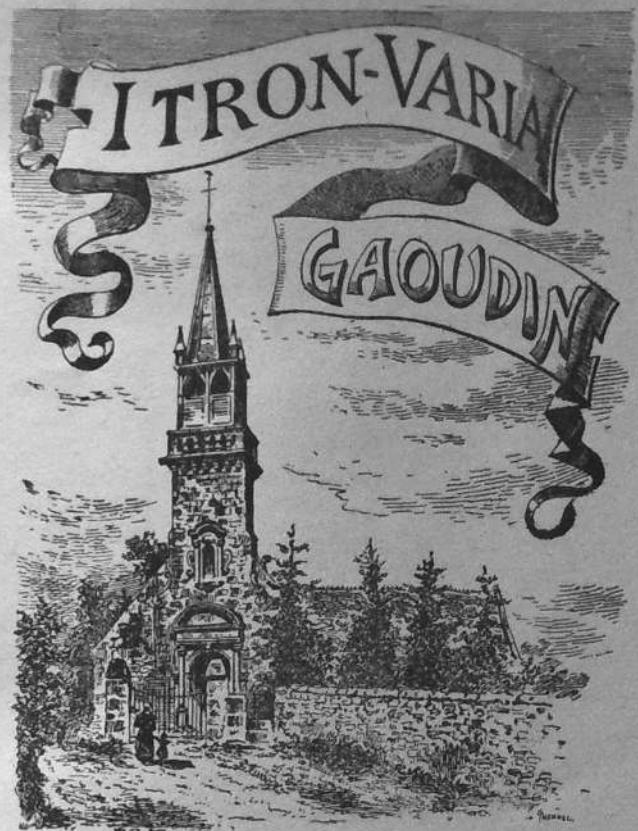
Kaerât eo he c'hlevet 'kreiz ar sioulder o ren !
Gwech e seblant sevel, dous evel eur bedenn,
'Trezek ar volz stereennet,
Gwechou-all, sklintinoc'h, e tisken er mèziou
Douget war an ezen ; en saonnen ha koajou
E klask an hekleo morgousket.

Gant eur muzik ken dous Breiz-Izel luskellet
A zonj 'n he c'haerderiou dispar ha ken meulet
Hag a drid laouen 'n he hunvre ;
Neuze, dre vouez dinam ha glan an Telennor,
E kas gant doujans vrás, etrezek he C'hrouer,
Eur bedennig a drugare...

War drenjou e di plouz, bep noz, al labourer
A deu, drant, da glevet an diskan-ze ken kaer
O tregermi en e barkou...
Ar vouezig dudius en e ine a had
An dousder frealzus, an hevelep c'houez-vad
'Deus bet tanveet e dadou !

Hag ar barz evurus, en noz o hunvreal,
Gant dousder ar vouezig hag he c'han dishual
E galon a zo goneet !
An Awen a gerz skany en noz sioul ha distan
Ha war e delen aour ar barzig a vouskan,
Dindan sell al loar arc'hantet...

Kân eta, estig-noz, kân, telenner dispar !
En koajou Breiz-Izel, pell diouz trouz ha safar,
Kân, hep paouez, da zon tener !...
Evrus nep zo ganet war an douar peuc'hus,
Lec'h m'hall klevet bep noz da zôn karantezus,
Ha ganit bevan er sioulder !

Itron-Varia Gaoudin

WAR DON : *Kantik Itron-Varia Rostren*

Diskan :

*Mam vad hon zadou koz, Itron-Varia Gaoudin,
Diragoc'h gant fians omp stouet d'an daoulin ;
Ni ho ped a galon, Gwerc'hez vadelezus,
Da c'houlen evrdomp gwellan grasou Jezus !*

En kreiz parouz Bonen, war douar Lokmaria, (1)
War lez ar c'hoajou stank, en eul lec'h ar c'haera,
E kaver eur chapel, gant hon zud koz savet
D'Itron-Varia Gaoudin, o fatronez

'Vit testeni o fe d'ar Werc'hez vinniget,
E savjont war he zi eun tour dispar meurbed ;
Madelez hon Itron, tourik koant he chapel,
A oa brudet dre-oil en hon bro Breiz-Izel.

Rak a-viskoaz Mari, en chapel Lokmaria,
A 'n em blijas o skuilh he grasou ar gwella ;
A-dreuz an amzeriou piou a hellfe laret
Nag a dud, el lec'h-man, bet ganti frealzet !

Mar kare ar Werc'hez kement hon zadou koz,
Ni ive, gant fians, goulenomp he bennoz,
Rak c'hoaz, evel gwechall, hi a gar tud Bonen,
He c'halon zo tener d'o c'hem, d'o galvaden.

(1) Lokmaria a oa gwechall eun drey a barouz Plougerneve. Distaget eo bet diouti, er bla 1841, wardro gant trev Bonen, d'ober eur barouz neve.

O chapel dudius, mammen a vadelez,
Elec'h ma kav an holl gwir frealzidigez !
Poan gorf ha poan galon aman ve pareet,
Aman ar pec'her paour a gav ar peu'h kollet.

Endro da di hon Mam, pa vemp en hon farkou
O labourat bemde, gwestlomp d'ei hon foaniou ;
Rak gant sikour Mari, dindan he zell tener,
Kroaz ar vuhe 've skany, an holl boaniou dister.

Pa zon ter gwech bemde he chloc'h, an Anjelus,
Pa darnij 'us d'hon penn e vouezig dudius,
Fe grenv en hon c'halon, stout holl d'an daoulin,
Saludomp hon Mam vad, Itron-Varia Gaoudin.

De sul bras an Dreinded, devez kaer he fardon,
Devez ma 'z eo, dreist-oll, digor d'imp he c'halon,
Dirak he ôterig goloel a vleuniou
Diredomp da bedi, da gana kantikou.

An devez santel-ze, pa bar te skeuden gaer
Evel eur stereden en beg hon lanneier,
Pa sav en hec'h enor eun tantad ar c'haeran,
Gant fe ha gant kalon kanomp an diskon-man :

Holl eta, en eur vouez, kanomp he madelez
Ha meulomp hec'h hano gant tene redigez ;
Pa 'z eo en hon c'henver bepred ken dous, ken mad,
Na baouezomp noz-de eus he zrugarekat.

Ition-Varia Gaoudin, Mari, bon Mam dener,
Setu ni dastumet aman 'tal hoc'h ôter ;
Digemeret, Gwerchez, peden ho pugale,
Pliljet trei warnomp holl eur zell a drugare !

Teurvezet, o Mam vad, skuilh ho kwellan bennoz
War hon maeziou karet, war douar hon zud koz ;
Renet en pep kalon hag en pep tiegez,
Gret ma chomo 'n hon zouez an urz vad, ar furnez.

En hon amzer, siouaz, Satan hag e vanden
A zo gwall-fuloret eneb ar gristenien,
Dinerz ez omp meurbed, spontus eo ar brezel,
Aon hon deus da zemplan, Mari... skoazel ! skoazel !

Diwallat, ni ho ped, hon bugale vihan,
En kreiz ar bed fallakr, ken dindez ha ken gwan ;
En plegiou ho mantel kuzet-ê noz ha de,
Ha, daoust d'ar skoueriou fall, miret-ê da Zoue.

Ition-Varia Gaoudin ! O Hano an dousan
'N hon genou ken lies epad ar vuhe-man... !
Teurvezet ma vez, gant hano kaer Jezuz,
Hon giriou divezan, O Mam garantez !

Neuze, pa vo red d'imp kuitat an draounien-man,
Gret ma teuy hon c'horf paour aman da ziskuizan,
En disheol ho chapel, en bered hon zud koz,
Ha douget hon ine ganach d'ar Baradoz.

IMPRIMATUR :

Brioci, die 15 Aprilis 1910,

Y.-M. LE PENNEC,
Vic. gén.

SUL AR BLEUNIOU

Ar bed en eus tòlet e vantel a gozni,
Eun oabl glas ha lirzin a lintr 'us d'ar maeziou,
En draouien hag er prad ar waz, 'n eur hiboudi,
A ruilh 'touez ar bleuniou.

An heol a zo savet beure mat ha seder,
An evned a rîchan 'us d'ar gwenojennou,
'N o zour dantelezet e vrall drant ar c'hleier,
Setu sul ar bleuniou !

Sul ar bleuniou, gir dous, ha devez ar c'haeran,
Gouel leun a goantiri gant Doue dibabet
'Vit bezan ive gouel ar vugale vihan,
Bleun tener a c'hlanded !

Ha da vouez ar c'hleier, eus pep park ha hent don,
Renet gant eur vam vad, e tifluk eun êlig ;
Fichet brao ha seder, e tired d'ar pardon,
Eur bod beuz 'n e zornig.

An dudou vras ive a zeu holl gant bleunio,
En koun eus an enor rentet da Vab Doue
Gant tud Jeruzalem, breman daou vil vla zo,
P'Hen klaskent da roue !

Ar c'hlieier 'zo tavel hag an dud evurus
En o iliz vihan 'zo daoulinet gant fe ;
Peden ha kan d'an Neny a ginnig dudius
C'houez melus al lore.

Ar bleun 'zo binniget... ar prozesion zantel
A ra tro an iliz dindan 'n ezen dener ;
Pep-hini gant doujans ha karante a zell
Ouz e voked dister.

Hag ar « Gloria, laus » a zav drant d'an Nenvou :
« Gloar, enor, meulodi ra vezo rentet d'it,
« Roue a Israel, Salver an holl boblou,
« Deuet eus gouen David !

« Evel ma tiredas gwechall eur bobl doujus
Da skuilh, gant karante, bleun war da wenojen,
Ni 'zeu da ginnig d'it, en giz bleun dudius,
Hon c'han hag hon feden.

« Mes ar pez a rent i 'vit ar C'christ a dlee,
« Prest goude, hon zalvi, hon frenan 'n eur dremen,
« Ni hen gra d'ar Zalver, Roue a drugare :
« Ra glevo hon feden ! »

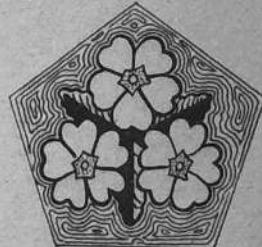
Goude ken kaer peden, tud vras, bugaligou,
A glev an oferen, drant 'vel sent hag èle ;
Piou zo kiriek d'o joa ?... 'N o c'halon, d'o bleuniou
E laront trugare...

Ha goude an ofis, er gêr gant ar re goz
Gant evez bras e ve lodennet pep bodig,
Er c'hraou, 'us dor an ti, en korn ar gwele kloz
Ve laket eur brankig.

Ha gant eur werennig leun a zour binniget,
'Wele goude an tad o vale e barkou ;
Gant ar bodig santel war e vadou karet
E strink gliz an Nenvou...

Pa gutafomp ar bed goude ar vuhe-man,
Pa vo war ar vaz-kaon hon c'horf yen ha maro,
Strinkel 'vo warnean ar gliz sakr diwean
Gant bod sul ar Bleunio !

O burzud ! Ar gouel-man en eus treuzet divrall,
Hep koll e goantiri, kantvejou niverus :
Hon bleuniou a vir c'houez ar bleun tôlet gwechall
Dindan treid glan Jezus !

Janned Ark

WAR DON : *Pour l'opresseur.*

Barnet ez oun, ha gant ma enebourien
Setu laket eun termen d'am buhe.
Me 'ro laouen ma c'horf paour d'am bourevien
Ha ma ene a westlan da Zoue ;
Ne grenan tam dirak kounnar ar flammou
Ha d'ar maro me gerz diniec'h meurbet,
Rak em c'halon me 'glev bepred ar c'homzou :
C'houi c'hall mervel, Bro-Franks ne varvo ket ! (*dion wech*)

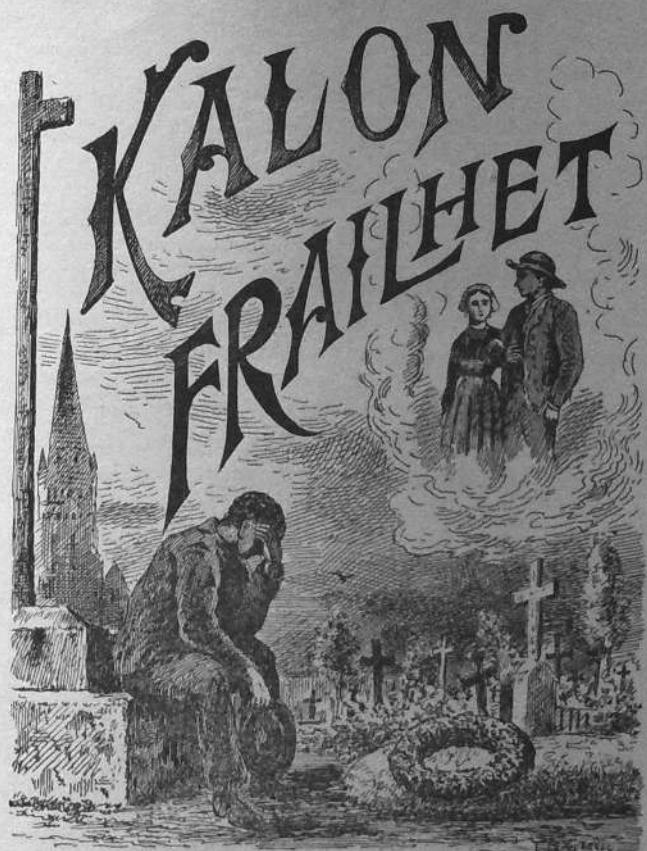
'Vit ma bro ger eur garante vrás meurbet
'Lakas em c'hereiz ma c'halon da dridal ;
Me a fell d'in mervel, o Frans vinniget,
En eur laret ho hano dishual !
Gwaskerien fall a zonjas ho mastaran ;
Nerz d'ho tifenn Doue 'n eus d'in roet.
Breman diniec'h, méulet, karet ho lezan,
Me 'chall mervel, Bro-Franks ne varvo ket !

Da vab sant Loeiz 'meus rentet e gurunen ;
Dilezet 'oa, me 'deuas d'hen sikour ;
Breman, siouaz, hen am lez 'barz an anken,
Dinerz etre skilfou an enebour ;
Mes breman c'hoaz, evel gwech-all em frajou,
Me 'glev moueziou ma zentzed karet
O laret d'in laouen en bolz an nervou :
C'houi c'hall mervel pan eo Frans adsavet !

• • •

O Janned Ark, breman eus ar joausted
War an douar teurvezet rei eur zell ;
Deut da ziwall hon Bro-Frans, ho pro garet ;
Skoazell dreist-oll d'hon broig Breiz-Izel !
Hirie an de ec'h int c'hoaz gwall-drubuilhet ;
Klask a rer mougan emne ar gwir fe ;
Vit o difenn, eus an nenvou diskennet,
Ma vo bepred Breiz ha Frans da Zoue !

Kalon Frailhet

WAR DON : *Ar sez skiant naturel.*

Tud yaouank a Vreiz-Izel, didosteit da glevet,
Da glevet kanan eur zon a zo neve-zavet
War vuhe eur pôtr yaouank ganet en Breiz-Izel,
Mantret gant keun ha glac'har d'eur vestrezig fidel.

'Touez ankeniou ar bed-man, n'eus hini ken c'houero
Hag an disparti poanius krouet gant ar maro ;
Krisât eo d'eun den yaouank gwelet e garante,
Eiz devez kent an eured, diskennet en he be...

Koulskoude, tudou yaouank, setu ma flanedenn,
Mougan tan ma yaouankiz gant daerou a anken ;
'Vit kavet nerz da vevan ez eo red d'in sonjal
Em flijadur dremenet, em deveziou gwechall.

Evel kalz a dud yaouank, e stagis ma c'halon
Ouz eur vleuennig dispar, eur plac'hig a feson ;
Siouaz ! a-boan tanveet, ma joa a zo kollet ;
Nijet ez eo en avel ma hunyreou karet.

Kentan e tigoueas d'in gwelet ma ferlezenn
'Oa en pardon Hanter-est, 'barz ar gêr a Rostrenn ;
P'he gwelis ken fur, ken koant, 'barz ar prosesion,
Gant levenez 'barz ma c'hreiz e tridas ma c'halon.

Skany evel eun durzunel, misstr evel eun heiez,
He stumm a oa dereat, stumm eur gwir Vreizadez ;
He zal gwen, he zellou don, he bleo melen frizet...
Ma c'halonig, hep distro, d'ezi a oe gwestlet.

Birvi a ren gant an hast d'ober anaoudegez
 Gant rouanez ma c'halon ha ma c'henfan mestrez ;
 C'hoant am oa da rei lod d'ei 'barz ma sonjezonou ;
 Ha me 'vont d'he zaludi, goude ar gousperou :

— « De-mad d'ac'h, plac'hig yaouank, turzunel ar goantan,
 'Deus grêt d'am c'halon tridal evit ar wech kentan,
 Me garfe kavet ar joa da c'houzout hoc'h hano,
 Rak hoc'h envor 'barz ma c'hereiz da viken a vleunio ! »

— « Respont a rin, den yaouank, evurus ha seder,
 D'ar pez a c'houlet ganin 'n eur feson ken tener ;
 Annaig eo ma hano, eun hano anavet ;
 Laret d'in, m'ho ped, perak e karec'h hen klevet ? »

— « Annaig, hen gout a ret, perak chom souezet ?
 Ar gwel ac'hano'e hirie en eus ma goneet ;
 Annaig, en han' Doue, daoust hag en ho kalon
 Nan hallfec'h miret, d'ho tro, eul lec'hig evidon ? »

— « Ma c'halon-me, den yaouank, a zo frank ha goulou ;
 Den ebet, betek breman, 'n eus skoet ma zellou ;
 Aboue pell-zo, koulskoude, e klaskan an doare
 Da gavet eur mignon sur ha din a garante. »

— « Annaig, hon c'halonou 'zo grêt 'vit 'n em gompreñ ;
 Me ive ho klask pell-zo, evel eur berlezen,
 Rak furnez ha karante, kalon leal ha frank,
 A zo hirie gwall-dano etouez an dud yaouank. »

— Ar c'homjou-ze, mignon ker, zo pouellus ha gwirion,
 A levezenez, a zudi e kargont ma c'halon ;
 Kenavo ar blijadur d'ho kwelet hepdale,
 Da bardon ar Rozera, 'barz en Plougerneve ! »

Me a distroas d'ar gêr, seder hag evurus,
 Da gontan ma joausted d'am zud karantezus ;
 Holl asambles, a galon, e c'houljomp gant Doue
 Digas eur rozen ken kaer d'am liorz hebdale.

'Touez envoriou an dousan, hunvreou alaouret,
 E c'hortozen an amzer ma tleen he gwelet ;
 Skany e kaven al labour, dudius ar vuhe,
 Beuet bemde ha bemnoz 'n eur mor a garante.

Digoueet eo, evelkent, an devez binniget,
 Digoueet eo an termen ganin ken gortozet ;
 'Trezek bourk Plougerneve, 'dreuz ar brugou melen,
 Me a gerze, an de-ze, gant eur spered laouen.

Feal d'ar ger roet d'in, ma mestrezig karet
 A oa deut ive d'ar gouel, evel m'he doa laret ;
 Bale 'rejomp asambles, betek fin ar pardon ;
 Eno ec'h anavis reiz tensoriou he c'halon.

Stardan a rê mui-ouz-mui chaden hon c'harante ;
 Toui 'rejomp 'n em garet betek fin hon buhe ;
 Ma vije kontant he zud, prestik an dimezi ;
 Mont a ris d'he c'has d'ar gêr 'vit klevet o ali.

Pep tra a gerze dispar, herve hon mennoziou,
 Bleun a ziwane dre-oll war hon gwenojennou ;
 He c'herent a asantas da c'hoant hon c'harante,
 O welet n'hallemp heyan an eil heb egile.

Digoumoul hon c'halonou, evel hon c'harante,
 Setu grêt an dimezi pemzek devez goude ;
 An holl a gemere lod en hon evurusted,
 Ni a c'hortoze gant prez siel aour an eured.

Siouaz, plijadur ar bed 'zo finvus ha marvel,
Ha Doue a roas d'in, prest goude, ar gentel ;
Rak 'benn eun toullad deiou, e teuas d'in kelo
'Oa ma mestrez 'n he gwele, skoet 'vit ar maro.

Neventi kri ha digar, o spontusât kelo !...
Ma Doue, perak eta, perak n'on ket maro ?...
Ma c'halon daou-hanteret, goulet ma ine,
Ec'h is kerkent d'he gwelet, 'vit gout ar wirione.

Allaz ! n'eo ket eun hunvre, mes gwirione poanius ;
Ma mestrez zo dirakon en eun doare mantrus,
Eur gwall-glenved, en tri de, en eus he diskaret,
'Vel eur vleuennig tener gant ar reo dizec'het.

Hinjet gant an esperans, ar boan hag an anken,
Epad tri de ha ter noz e chomis 'n he c'hichen ;
Siouaz, netra ne harzas labour kri ar maro...
'Oamp ket choazet gant Doue 'vit bezan priéjo...

War askel yen an Ankou ma dous a zo tec'het ;
Chomet ez on ma-unan, gant eur galon frailhet ;
Ma mouez skuiz a renk tevel, mouget gant ma daerou :
O Doue, grêt ma 'z in prim d'he gwelet d'an nervou !

Ar re dilezet

Ar c'hloc'h, 'us d'ar barouz, truezus a ziston ;
Goude gouel bras ar zent, setu gouel an anaon ;
Evelse, er bed-man, an holl draou a dremen ;
Goude al levenez, ar boan hag an anken.
An hany, gant e vuhe, an eus roet e lec'h
D'ar goz-amzer peuc'hus ha d'he drem leun a nec'h ;
An heol, en oablou griz, ne ro mui d'an douar
'Met eur sklerder doanik hag eun domder klouar ;
'Vel evnigou tiet, an deliou aour melen
A goue war ar yeod sec'h gant eun huanaden.
Ar wazig a hirvoud d'hec'h riblou marellet,
Skrilh al lanneg a dav er brugou dislivet ;
Ha lapoused ar c'hoad, 'n eur bakan o zelen,
En em guz, stravilhet, er c'hleuniadou raden.
Mes, en de-man dreist-oll, pa respont d'ar c'hlaz-noz,
Ekleo ar c'hoajou bras, ar zaonen hag ar roz,
Eun hurusaden yen, a deu eus ar vered,
'Vel eun ezen a ganv a dremen war ar bed.
Sioulder vrás ar maeziou a zeblant pounneroc'h.
Ha pep tra a gemer eun drem ankeniusoc'h.
Dirak eur skouer ken kaer, daoust ha ni, kristenien,
A vefe hon unan o tiskouel hon yenien ?
Daoust ha ne glevomp ket er c'hlaz ha 'n e glemmou
An anaon kez o skei war dor hon c'halonou ?
O ! gwechall, en hon Breiz, bro ar giziou santel,
Eur c'his kaer a rene el loch hag er c'hasTEL :
An noriou digor frank, pep töl goarniset mad,

Ar re-varo henoz a deue a vagad
Da zibri, da diskui, d'azean hunvreüs
En ti o doa gwechall bevet ken evurus.
O Breiz, ma bro garet, daoust hag avel ar fall,
Us d'ho penn kantylaziek, pa dremen 'n eur yudal,
A vije krenv awalc'h d'ober d'ac'h dilezel
Giziou ken enorus, envoriou ken santel ?
Nan ! Breiz, mar oa gwechall bro garet an anaon,
D'eze c'hoaz, en hon touez, eo digor pep kalon,
Ha pa disken an noz he mantel moredus,
Pa hirvoud an avel eun diskan glac'harus,
Dre an henchou don, don, karget a ineou,
Breiziz evel gwechall a deu d'an ilizou,
Bale a reont holl, dilavar ha didrouz,
Dre an traouiennou goue hag ar meneou rouz ;
Gant bee'h e envoriou pep hini zo zammet,
Ar beo hag ar maro a zeblant unanet...
Setu int er veredje ti an anaon paour,
Ar vered, hon ti-ni, daoust d'ar lorc'h ha d'an aour.
Eno, en o c'hichen, 'benn varc'hoaz marteze,
Dindan hon bec'h douar, ni vo kousket ive...
O ! pegeen krenv ar vouez a zav eus ar beiou !
Renket aze en peuch, en disheol ar c'hoaziou.
Moueziou ar Garante, ar Glac'h, an Envor
Deut war askell ar boan, eus fonz ar purgator,
N'o deus'met eun hirvoud : Breudeur, true ouzomp !
» Hirie, da vihanan, eur beden evidomp,
» En koun ar garante hon deus bet evidoc'h,
» Ha pa vimp evurus, ni a zonjo ennoch.
Ar galv-ze dreist-natur a strink en peb ine,
War ar sklas a chom c'hoaz, eun elven a drue.
Ha tra ma teul al loar, dreist d'ar choumoul louedet,
Skllder melkonjus he bannou drouklivet.
Pa dizolo a-dreuz brankou an ivin glaz
Aman eur men pounner harpet ouz troad eur groaz,

Aze eur be bleuniet ha bordet a drêz gwenn,
Pelloch, war douar fresh, perlez eur gurunen,
Tad, mamm, pried, bugel, breur ha c'hoar ha mignon,
A diskarg en daërou bec'h pounner e galon,
Ha pedennou tener, ézans a garante,
Gant c'houez vad ar bleuniou a bign betek Doue...
O ! tôlen war an dro frealzus ha kaled
A ra vad d'ar galon, daoust ma samm ar spered ;
An anaon hag an dud, eus an daou du d'ar be,
Unanet 'vel gwechall ha startoc'h marteze !...
Mes, savet, kristenien, hag, evit eur pennad,
Da zellec endro d'ac'h, sec'het ho taoulagad.
Aman, kichen ar be zammet a vokedou,
Du-ze, tost d'ar c'helc'h koat leun a gurunennou,
Tal ar marbr-se a doug gant lizerennou aour
Hano eur pinvidik, kousket er c'haëran laour,
Sellet ar beiou-ze ha na dougont henoaz,
Nemet spern an dilez ha drez hir an ankoaz.
Beiou... nan, 'met kentoc'h eur vontennig douar,
Houman, pilet gant troad an tremener digar,
Hounnez kollet er yeod, ha pere marteze
N'o deus ket gwelet c'hoaz den stouel warneze ;
Rak aze zo o hun breudeur kez da Lazar,
Ankouet adarre pa oant war an douar ;
Ne oï ket kalz a dud en o douaramant
Ha na deuas d'o c'hlask na kroaz aour nag arc'hant ;
Biskoaz n'eus bet skuilhet a zaerou war o be,
'Met gant an ivin glaz, da vintiniou miz maë...
Hag hirie, de o gouel, n'eus ket bet eur c'christen
O tigas betek d'ê eur bod nag eur vleuen.
Mes hon mamm an Iliz, seul-vui trugarezus
Ma 'z eo he bugale poaniet ha gwall-eürus,
Hec'h-unan, an de-man, a bed evit digoll
An ineou paour-ze dilezet gant an holl ;

He mouez eo a glevomp o tamant barz an tour.
Vit ar re-ze dreist-oll e c'houl ganimp zikour :
— « Ma bugale, sonjet er paourkez reuzeudik,
« Roet d'ezan ive glizen eur bedennig. »
Mignonned an anaon, o Bretoned kristen,
D'ar berejou fenoz diredet a vanden,
Goude bean pedet war beiou ar gerent
Hag ar vignoned vad hon deus karet kement,
Stouomp eur pennadig, barz ar yeod dizec'het,
Laromp eur bedennig 'vit. Ar re dilezet !

Gwreg al labourer

Gwreg al Labourer

Wardro gant he fried, adal ma strink an de,
Gwreg al labourer douar a zo savet bemde.
War he daoulin, gant fe, e lavar he feden,
'Vit goul digant Doue, tad al labourefien,
An nerz hag ar yec'hed 'deus ezom vit poanian
Epad an deveze da servij anezan ;
Hag e c'houl a galon e wellan bennoziou
War pried, bugale, war loened ha madou.
Neuze, evurus bras, dinez'h ha kalonek,
E krog, en eur vouskan, 'n he labour pemdeiek.
Tra ma vez he fried, ermêz en e barko,
Dindan heol tom pe gliz, pleget war an ero,
Hi a chom 'barz ar gêr, en sioulder he zi.
En keit-ze, a gredet, didalve, dizoursi ?
O nan, pell ac'hane ! Nag a labour ha poan
He deveus o renkan, oc'h urzan heb chan,
Oc'h ôzan boued d'ar re 'zo du-ze o poanian,
Hag o deus gwall ezom, evit 'n em gennerzan,
Eus eur vagadurez yac'hus ha kalonek,
A zigaso d'eze an nerz o deus kollet.
Aman eun tôl-lagad, aze eur c'hourc'hemen !
Dre-holl eo red d'ezi ha gwelet ha kelen.

Hag en divez an de, digouet koulz ar repoz,
P'eman an holl didrous, kousket 'n o gwele kloz,
Ar plac'h kez a zo c'hoaz war vale hec'h-unan,
O stampat, o wriat, 'tal an oaled ledan.
Ne zonj ket en he foan ; 'n he c'hlreiz zo levenez,
Rak urz ha karante a ren en tiegez ;
Hag o sonjal en ze, e vouskan evurus
Eur werzennig tener pe eur zon dudius ;
Eus skrilh ar fornigel ar vouezig deread,
Mesket gant hec'h hini, luskell hun an tiad !

Mes an noz war ar bed a zo pell-zo koueet ;
Daouste d'an holl labour eo red mont da gousket :
War he daoulin neuze, gant anaoudegez vad,
E lavar trugare d'he Roue ha d'he Zad ;
'N he devez, ar beden 'zo bet er penn kentan,
Ha dre ar beden c'hoaz ec'h achu anezan.

Pa gemero he c'horf eun diskuiz goneet,
Pep sort sonjezonou 'zammo c'hoaz he spered,
Hunvreou a zudi a rey d'ai levenez ;
Mes lies 'do ive hunvreou a enkrez ;
Rak gouveout a ra, mar he deus bugale,
'Vo red d'ai, evite, rentan kont da Zoue ;
Ila, war o gwenojen, hi a welo stignet
Pechou fall ha hudur, gwall-skouerou milliget.
Eur bec'h pounner neuze a zammo hec'h ine :
— « Doue ! Gwerc'hez Vari, o diwallot noz de ! »
An dra-man, an dra-hont a deuy c'hoaz d'he nec'hia
An eost n'eo ket bet puilh, ar goany hirr a dosta ;

Mes en kreiz he glac'har, koulz ha 'n he levenez,
Bepred, ha dreist pep tra, e vez Kristenez,
Pa vo skany ar vuhe : « Doue ra vo meulet ! »,
Pa vo pounner ar groaz : « Ra vo meulet bepred ! »,
— « Ma Doue, emezi, o me hen goar ervad,
Pez a digaset d'in 'zo 'vit ma brasan mad.
Ra vez gant an holl enoret hoc'h Hano,
Ha karet da viken, en pep lec'h, en pep bro ! »

Evelse, digabestr, en sioulder he maeziou,
Hep bezan anveet trubuilh fall ar c'heliou
E tremen he buhe. Pa deuy d'ai ar maro,
Evitan da dostat, tam ebet ne greno :
Rak goude bezan bel kement, 'pad he buhe,
Labouret ha poaniet, pedet noz ha beure,
E vez digollet ; en hec'h heur divezan,
Doue a frealzo krizder he zremenvan.
Pa laroukenavo he yeuzou morlivet,
'Vo gwelet war he dreim liou an evurusted ;
Pa fraillio kalonou he zud gant an enkrez,
Hec'h ine a nijo d'an Nenv, d'al levenez.
Eno, 'n eur mor a chloar, 'touez ar Zent, an Egle,
E vez didrubiulh 'hed an eternite !

AR GWIR BLAC'H YAOUANK

Ar plac'h yaouank divlamm a zo 'vel eur rozen
Hag a dôl en-dro d'ei, douz evel eur c'hlizén,
Chouez tener ar glanded ; dre-oll, dre ma tremen,
Eus he buhe dinam hi a lez eur skeuden.

O ya, eur plac'h yaouank, p'he deus poell ha furnez,
Netra war an douar 'n eus he zalvoudegez !
Skany, laouen ha dimec'h, he mousc'hoarz dudius
A had, en pep kalon, dousder, spi frealzus.

Bezan 'c'h e 'barz eun ti eun êl a garante ;
En he daoulagad don, melezour hec'h ine,
E lenner peuc'h, fians ha lealded gwirion.

Daoust na vo ket memes kaer-dispar he gened,
Enni e strink ken reiz buhe, nerz ha yec'hed !
Ar gwel anei hepken 'lak dudi er galon,

Baeen an Estig

Allegretto

(1)

Jo - big, ar me - vel bras, Ma - ri - an,
ar va - tez, O servij a vis - koaz, Er memez
ti - e - gez, Di - ge - di lan - li - re, Er me - mez
ti - e - gez, Di - ge - di lan - la.

Jobig, ar mevel bras,
Marian, ar vatez, (diou wech)
O servij a viskoaz, Dig gue di la li re di
Er memes tiegez, dig gue di lan la.

O vësa o denved
Er roz hag en draouien,
O devoa prometet
'N em garet da viken.

(1) Heuilh an ton gant komjou an eil poz.

Laket 'doa an termen,
D'unani o deiou ;
Deut e oa eur frouden,
D'aveli o fennou ;

Kuitât o Breiz-Izel
'Lec'h ma vevent ken drant,
Ha mont d'ar broiou pell
Da rozellat arc'hant.

War e vrec'h eur falc'hig,
An noz kentan a vae,
Trezek « koat an estig »,
Jobig a vallée.

Trezek « koat an estig »,
Da glask eur ween bae,
Da ginnig d'e zousig
Vel merk a garante.

Kreiz ar c'hoat e kavas
Eur bodig ar bravan,
Kuzet 'n e zeliou glas,
Eun estig o kanan.

— « Lapousig evurus,
Paouez gant da richan,
Da ween dudius
A fell da Varian.

* Saciennou marellet
E pign ouz he branko,
Biskoaz ne ôe gwelet
Seurt baean en hon bro. »

Ha hep sonjal ouspenn,
Job a sko war ar barr,
Pa glev a-us d'e benn
Hirvoudou a c'hlac'hар ;

Klemmou an estig-noz,
O ouelan d'ar brankig
'Lec'h ma teue bemnoz,
Da ganan e zonig.

Dizeblant ha digar,
Jobig a sko bepred,
An estig war ar barr
A glemm ha ne dec'h ket.

D'ar beure, Mariannig
A zav prim ha laouen :
« Daoust hag-en 'n eus Jobig
Ankoueet ma baeen ?

« En he brankou uhel
Petra a gavin-me ?
Eur mouchouer godez
Pe eur bizou neve ? »

Ha buhan ar plac'hig,
An nor a zigoras....
O burzud ! he bodig
Zo kaeroc'h 'vit biskoaz.

Saeiennou o lufran
Touez an deliou neve,
Bleuen a neve-han,
Bleuen a garante.

Ha dindan an deliou,
'Vel peget ouz ar barr,
Telennar an noziou
Maro gant ar glac'hар.

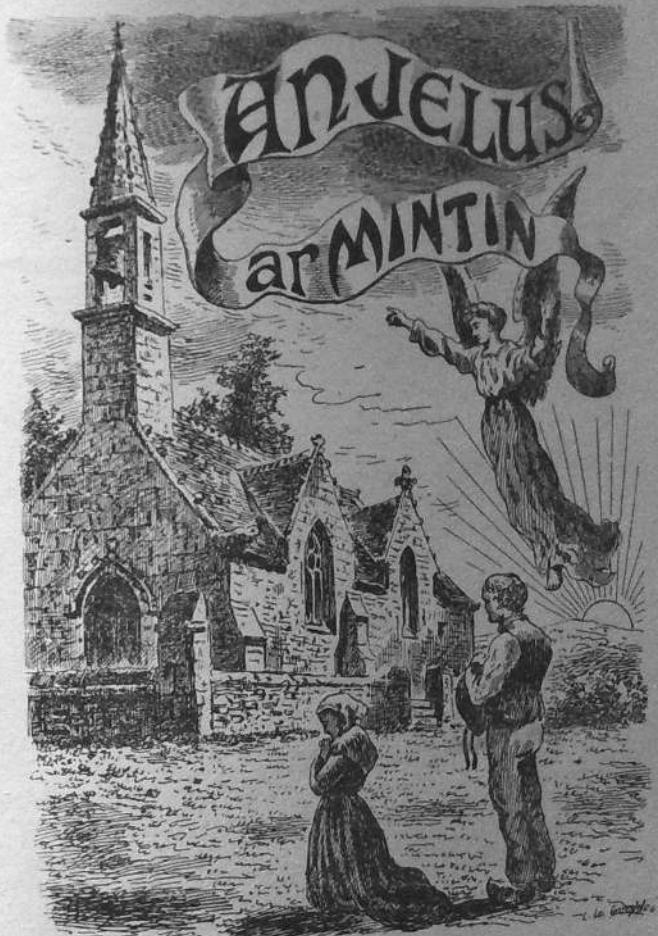
Dirak al lapousig,
Maro dre garante,
Marian ha Jobig
A zonj en dorn Doue.

« An estig zo maro
Kent 'vit kuitât e vranks,
Na gwilet ket ar vro
Ho magas en yaouank. »

• • •

Jobig, ar mevel bras,
Marian ar vatez,
Zo breman laouen bras
E penn eun tiegez.

Hag evel o zud koz,
Etouez ar c'hoajou bae,
En bro an estig-noz,
E tremen o buhe.

Anjelus ar Mintin

Du-ze, 'barz an dremwel, en eun oabl entanet,
'N eur mor a sklerijen, an heol a zo savet.
E vannou kaer a zav ar vantel a ganvou
Chomet, warlerc'h an noz, da wiskan ar maeziou,
Ha dirak e sklerder, e dan hag e vuhe,
Ar bed hanter-varo a hadvev a-neve,
Ar yeotennig tener, dour en he daoulagad,
A zav seder he fenn d'e vannou tom ha mad ;
Ar rozen a zigor, a zispak he deliou,
O rei he c'houez melus d'ezenn flour ar maeziou ;
Al lapousig bihan a hij e ziouaskel,
Hag a deul, gant kalon, e gentan rimadel ;
Ar gwenan aketus a darnij skany, laouen,
O klask o magadur, a vleuen da vleuen...
Souden e sav en êr eur vouez dous ha sklintin :
Ar c'hloc'h a vrall seder Anjelus ar mintin ;
E vouez o tarnijal, ken drant ha ken flourik,
A zihuni ar bugel kousket 'n e gavelik.
Ha 'vel ma teu an heol, dre e dan hag e sked,
Da zihuni pep tra, da rei buhe d'ar bed,
Evelse, mouez ar c'hloc'h o son an ter Ave,
E ti al labourer a zigas ar vuhe...

Ar vam, goude bezan laret war he daoulin,
En enor da Vari, anjelus ar mintin,
Eur mousehoarz war he drem 'dosta ouz ar c'havel,
En pehini breman e richan he bugel,
O pegen dudius da welet, 'n e neizig,
An él-ze ken dinain, ken gwerc'h e galonig !...
E dal gwen 'vel tili, a yleo aour kurunet,
E vuzellou tener o c'hoarzin d'an Elet,
E zaoulagad digor, o kanan 'n e yezig
Ar rimaden dousan, ar gaeran pedennig...
O welet anezan, ken kaer, ken dudius,
Kalonig ar vam gez 'n he c'hreiz a drid eurus :
Ha gant eur garante birvidik ha tener,
Tre he diouvrech, gant joa, e stard he elig ker.
Neuze e tesk d'ean, gant soursi ha preder,
Junian gant devosion e zornigou tener ;
Laret ha hadlaret 'ra d'ean, gant dudi,
An hanoiou santel a Jezuz, a Vari ;
Hag o sevel d'an Nenv he zell an teneran,
En pehini e vevr ar fians ar vrasan :
— « Mam Doue, emezi, Gwerc'hez glan ha dinam,
Teuryezet, me ho ped, silaou pedenn eur vam !...
« D'ac'h hirie, o Mari, e westlan ma bugel ;
Bezet da virviken e zouten, e skoazel !
« Evel ma tiwallec'h ho mabig ker, gwechall.
« Deut, 'n e vugaleach, ouz pep droug d'hen diwall !
« Epad e yaouankiz, renet gant madelez
« E gammejou distur, dre hent ar gwir furnez :
« En eur gir, grêt ma vo, pad e holl vuhegez,
« Gwir servijer ho Mab, hag hoc'h hini, Gwerc'hez. »

Hag ar vam a zec'h prim an diou dakennig dour
A ruilh, douz ha sioulik, war he diouchod ken flour,
Evurus da vean he c'hrouadur gwestlet
D'an hini a hanver Rouanez an Elet !..
Evil eur vam gristen, o kaerat Anjelus
Hag a bliy kalz, hep mar, da galon Mam Jezus !
Ha penôs e c'hallfe Mam an holl Gristenien
Dilezel hag ankouat ken birvidik peden ?
N'hall ket chom hep diwall an elig-ze ken glan
Kinniget d'ai bemde gant ar zaldud dousan.
Hag he brec'h galloudus ha leun a drugare
Hen skoazello bepred en risklou ar vuhe.
Eus lein ar Baradoz, hep skwizan, warnean
E skuilho, noz ha de, he bennoziou krenvan,
Da c'hortoz hen dougen ganti d'he bro eurus,
Da ganan, 'touez ar Zent, an Ave peurbadus.

D'ALC'HOUEDER PARK AR MESTR

Andantino

Alc'houeder koant, ev-nig te-ner, Tar-nij dre holl ha kân se-
der, Skuilh en pep lech gant made - lez, Komz Doue, peuch ha le-ve-nez.

Diskan :

Alc'houeder koant, evnig tener,
Tarnij dre-oll ha kân seder ;
Skuilh e pep lec'h, gant madelez,
Komz Doue, peuch ha levenez !

War-dro gant an neve-amzer
Ha bleun kentan ar prajeier,
Eul lapousig, eun alc'houeder,
A gân e Breiz soniou tener.

A-us da barouz Pont-Melvè,
E kân dreist-oll gant karante,
O vont d'an Nenv gant ar beden
Pe gant ar mennad o tisken.

En pep kalon, 'n pep tiegez,
E strink dihuec ha levez,
Rak e brezoneg, hon yez kaer,
E kân stank stank an alc'houeder.

Bep sün, betek ma zraouieennig,
E tiskenn hékleo e vouezig ;
Goneel gantan ma ine
Evurus a lar trugare ;
A lavar trugare gwirion
D'ar rener mad, den a galon,
A stign telen an alc'houeder,
Hen stumm kenkouls 'n e labour kaer.

Neuze e sonjan gant dudi :
Arabad c'hoaz fall-galoni !
Keit m'he do ebestel ken reiz,
Ar fall ne gludo en hon Breiz.
Pa glask kement a fall-skridou
Breina spered ha kalonou,
Freulzus eo gwelet sevel
Dre-oll kelaouennou santel.

D'ezz holl mil bennoz Doue
Hag, en hano Breiz, trugare !
Ra vevfont pell 'kreiz an enor,
Da déul frouez santel en Arvor !

Mesaerez ar Mene

Tempo di marcia (♩ = 112)

A musical score in 2/4 time. The first measure shows a treble clef, a key signature of one sharp, and a tempo of 112 BPM. The music consists of eighth-note patterns. The lyrics "Ouz troadarme-ne e sav drant, ouz troadar me-ne" are written below the notes. The score continues with more measures, some in 3/4 time, with lyrics like "e sav drant Lo-chen-nig plouz ma dousig koant, Dousat eo arga-ran-te ! Da veuli he du-di bem-de, Kanomp ge!"

Ouz troad ar mene, e sav drant (*dion wech*)
Lochennig plouz ma dousig koant.

Diskan :

Dousat eo ar garante !
Da veuli he dudi bemde,
Kanomp gé !

'N eul lec'hig koant, flour ha didrouz,
'Lec'h ma kân noz de al lapouz,

Bemde, war ar roz alaouret,
Ec'h a da vësa he denved.

El lanneg-ze, envor dousan !...
E welis anei da gentan.

Eun heol hanv a bare skedus,
Me a valee hunvreüs,

Pa glevis eur vonezig laouen,
O tiston seder en draounien.

Mouez sklintin eur vësaerezig
Ken tener evcl he zonig ;

Hag er roz, 'touez ar bleun melen,
'Welis o lintran he e'houef gwen.

O plac'hig, kanet c'hoaz, m'ho ped ;
Ho tiskan a zo kaer meurbed ;

Ho son tener bag ho mouezig
A ra tridal ma chalonig !

O ruiyan, ar vësaerezig
A blegas he zellou doanik.

He dremm oa douz, he bleo melen
A glaouiere war he zâl gwen...

'N hon c'hichen eun evn a gane,
Ha dre e zon e lavare :

Me ive, gantan goneet,
A laras d'ar plac'hig karet :

Kompreñ a reas ac'hanon :
Breman, kevred, kan hon chalon :

Nag e vemp disterik hâ paour,
Evurusted zo gwell 'vit aour !

'N hon zi bihan, 'skeud ar mene,
Ni vevo drant gant gras Doue.

Ni vevo seder, da c'hortoz
Mont da ganan d'ar Baradoz.

AR GOULMIG DILEZET

Ar Goulmig dilezet

M.M. f=100
En oabl glas an heol a lintre, la la! En
oabl glas an heol a lin - tre, En oabl glas an heol
a lin - tre, En tour ar chleier a gane.

En oabl glas an heol a lintre, la la. (*ter gwec'h*)
En tour ar chleier a gane,

A gane, gant al lapoused,
Eun devez a evurusted ;

Eureud diou galonig dener,
Diou rozen a neve-amzer ;

Diou rozennig karget a c'hliz,
E-kreiz gened o yaouankiz.

Ha koz ha yaouank a gane
Dudi ar priejou neve...

Eur plac'hig naontek vloa hepken
A huanade gant anken ;

Dirak ken dous evurusted,
He bec'h a oa pounner meurbed.

Hag e sonje 'n he deiou kaer,
Karget a hunvreou tener...

An den-ze neve-eureujet
Ganti pell-zo a oa karet.

D'ezu hen a westlas ive,
Hep distro, kalon ha buhe.

Digoumoul e oa o deiou
Ha dibreder o c'halonou.

Siouaz, joa ar bed zo henvel
Ouz eur vogeden en avel.

Ar boan a drubuilhas timad
An diou galon drant eur pennad.

Eur gwall-deodad, 'vel eur c'hleze,
A droc'has liamm o c'harante.

Digar, an estig a dec'has ;
Kalon ar goulmig a frailhas.

An estig ne distroas ket,
Eun durzunel en doa kavet.

Eun durzunel 'touez ar brankou ;
Skoulmet a oa o c'halonou.

Hag ar plac'hig a hirvoude,
Hag he daerou stank a ruih.

« Bue glac'harns ha c'houero,
Dousat e kavfen ar maro !... »

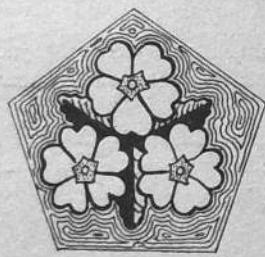
Klemmou ar goulmig glac'haret
Gant Doue a oe chilaouet.

Eur Miz goude, ar c'hlloc'h klemmus
En tour a zone truezus

Kanvou eur vleuennig yaouank,
'Rôk ar c'houlz sech'het war he brank,

Maro gant nec'h ha gant glac'haret,
Koulmig dilezet gant he far !

C'houuez vad ar Rozen

Andantino

Eun e - zen-nig a neve , am-zer A ga- ne dispar en de-
liou, Eun heol drant a ginni-ge seder mouschoarz e diwean ban-
nou. Pe-gen dous e-touez ar bleuniou, Ellorzh-man leun a gaer-
der, Leun a gaer- der, Dont da chilaou sioulder ar maeziou, A gomz
d'ar ga-lon ken-te- ner, Dont da chilaou sioulder ar maeziou, A gomz
d'ar ga-lon ken te- ner.

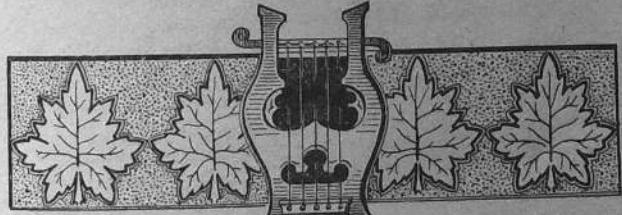
Eun ezennig a neve amzer
A gane dispar en deliou,
Eun heol drant a ginnige seder
Mouschoarz e diwean bannou ;
Pegen dous e-touez ar bleuniou,
El liorz-man leun a gaerder — leun a gaerder,
Dont da chilaou sioulder ar maeziou *diou*
A gomz d'ar galon ken tener *wech*

Peuc'h ar zerr-noz, elec'h levenez,
A lede war ma hunvreou
Eur vorennig a dristidigez,
'Vel koumoulen skanv an' oablou ;
Ma zell a bare, ankeniet,
War eur rozen liou dispar — o liou dispar !
He deliou flour hanter-bulluc'het *diou*
A gouee poanius d'an douar. *wech*

He chouez dinerz, 'vel klemm eur c'hlavour,
A gane sioulik d'am ine,
Eur c'leungan dous, trueuz ha flour,
Luskellerez a garante...
O bugel, chilaou ma c'homjou,
Ma mouez skuiz a c'houl tevel — a c'houl tevel ;
Hogen, c'hoant am eus, daoust d'am foaniou, *diou*
Rei d'it eun ali kent mervel *wech*

Eveldout, e tougis eur pennad
Gened dispar ar yaouankiz ;
Kinnig a ren puilh d'an daoulagad
Kaerder, koantiri ha drantiz ;
Mes ma dudiusan gened,
Ma enor da virviken — da virviken,
Eo ma c'houez pur evel ar glanded, *diou*
Ha tener evel eur c'hlizen. *wech*

Ar gened-ze a strink ken skedus
Eus neve-amzer da vuhe,
D'ar beure ken beo ha ken lintrus,
'Benn zerr-noz 'vo goenvet ive ;
'Vit kavet ar gened gwirion,
A bado keit ha Doue — keit ha Doue,
Grez ma teulo rozen da galon *diou*
C'houez ar furnez, ar garante ! *wech*

AN DIOU VIGNONEZ

Da Varianig An Dù, Bonen.
WAR DON : *Kaourantinig.*

Kevanus eo gwelet anê,
Yaouank, seder, leun a vuhe,
O ren dre-holl o c'harante.

Evel diou c'hoar en em garont ;
N'eus forz pelec'h e valeont,
Gant levenez en em heülhont.

War o sonjou, deut memes re,
War o c'halon, war o buhe,
'Man siel aour ar garante !

Abredig o deus 'n em choazet,
Ha da viken o deus touet
'Vijent, a galon, unanet.

Ken start eo al liam etreze
M'o deus reit an eil d'egile
Eun dra bennak eus o ine.

'N em garout en peu'h ha dislur,
Ren o' yaouankiz reiz ha fur,
Setu 'vite ar blijadur.

Gwelet 'vent stank, sul ha goueliou,
Dibreder, a-dreuz ar maeziou,
O vont, kevred, d'ar pardoniou.

Pe c'hoaz o tizrei o-unan,
Dre an henchou-dôn, 'n eur vouskân,
Pa guz an heol e vannou tân.

War riblou dispar eur wazig,
Elec'h ma voud an ezennig,
'Lec'h ma richan al lapousig.

An diou vignonezig, laouen,
'Touez lies a vousc'hoarzaden,
'N em blij o tibun o c'huden.

Eno, nag a bennad dudi,
Kozeaden ha neventi,
Troc'het gant c'hoarz ha kaniri.

« Dec'h me 'm oa bet eul lizerig,
Leun eus karante ma Ferig,
Teus ket bet kelou a Yannig ? »

« Pegen dudius eo bevan !
Pegen dispar eo al lec'h-man !
Annaig, c'hoant 'm eus da ganan ! »

Ha ma vo unan trubuilhet,
En kalon an all dizammet,
Hec'h anken a vo distanet.

Krenvat eo an unvaniez,
Dousat an deneridigez,
A unan diou wir vignonez !

Ya, tener eo ar gir « *mignon* »
D'un mat 'n em roomp a galon,
Rak distank eo ar *re wirion* !

Ezen an nòz

Ezennig flour, ezen dispar,
Buhe an noziou sioul ha peuc'hus,
Te had ar spi war an douar
Gant eur pok dous ha karantezus.

Ar c'hlizen a diskenn ganit
E kalon ar bleuniou mousc'hoarzus,
Hag int, 'n eur stoui, a ro d'it,
Evel trugare, o c'houez melus.

Er brouskoajou sioul ha didrous,
Da halan a zihun an deliou,
O luskellat 'n o neizig dous
Da vignoned, an cynedigou.

An estig-noz, er c'hood uhel,
A ginnig d'it e zôn arc'hantet ;
Ha te laouen, a denn-askell,
He doug d'an oahl glas stereedennet.

E chiminal al lochennig
Te gân bemnoz joa an tiegez,
Hag e bleo aour ar bugelig
Da ine a drid gant levenez.

D'an dud yaouank o hunvreal
E vouskanez sôn ar garante,
War an drempou trist ha tenval
E skanvaez koummoul ar vuhe.

Kannerezed, lutuned noz,
Ganit, pell zo, a zo anavet.
Ped gwech, er zaonen hag er roz,
War da askel o deus diskuzet !

Ezennig skanv, mouez ar sioulder,
Pa valeez traouien ha mene,
Da Vreiz-Izel, hon bro dener,
Lavar karante he bugale.

Pa dremenez 'us d'ar mor bras,
D'ar merdead komz eus e vroïg,
Kas d'ean c'houez ar balan glas,
Ha gant dousder luskel e vagig.

Ha d'ineou ar Vreiziz koz,
A ouel ennout stad o Bro garet,
Evidomp holl larvar bemnoz :
« Kousket en peuc'h, Breiz ne varvo ket ! »

Son ar GEMENERIEN

Son ar Gemenerien

WAR DON : *Deit pôtred, deit merc'hed*

Abaoue pell amzer e sonjen :
Pegoulz e c'hallin-me
Kreski, dre eur zonig ouspen,
Kanaouennou Kerne,
Evit gallout, herve ma c'hoant,
Meuli a vouez uhel
Ar gemenerien, pôtred drant,
Enor hon Breiz-Izel :
Rak nan eus, en nep lec'h,
Tud ken sart ha ken dinoc'h :

Diskan :

Deut holl eta, diredet, Bretoned,
D'o c'hanan en eur vouez,
D'o meuli hep paouez,
Ah !
Deut eta, diredet, Bretoned,
Da ganan gant enor
Kemenerien Arvor !

Ar vicherourien en hon Bro
 'Zo hirie niverus ;
 An holl a veul, gant o hano,
 O labour talvoudus ;
 Brudet bras eo ar botouer,
 Kalvez, melinerien,
 Mes ar maout 'zo d'ar c'hemener.
 Ken drant war e dorchen.
 'Vit gwir, bravat micher
 Eo hini ar c'hemener !

Ar c'hemener, pôtrig laouen,
 'Zo brudet mad dre-oll ;
 Bepred seder, mistr ha kempen,
 Karel eo gant an holl ;
 Gant e deod distagellet mad,
 E dezennou fentus,
 Pep-hini, goneet da vad,
 A larvar evurus :
 Ya, en gwir, m'hen larvar,
 Ma c'hemener 'zo dispar !

Pôtrig yaouank, ar c'hemener
 A bliij d'an holl verc'hed ;
 Gant eur zell eus e lagad skler
 E trid kalon Janned ;
 Ar pôtrig-ze a zo ken koant,
 E gomz ken dudius !
 — Gant hennez, hep mar, eme Fant,
 Me 'vefe evurus !...
 Rak dinec'h ha seder
 E vev gwreg eur c'hemener.

Ar Vreiziz koz a lavare :
 — Paourkez kemenerien ! —
 Ne oa ket goest nao aneze
 Da dalvezout eun den,
 Ar vrud fall-ze, gant an amzer,
 'Zo tec'het eus Bro-Breiz ;
 Breman enor ar c'hemener
 A zo dîllac'h 'n hon c'hreiz :
 Ha n'eus ket eur Breton
 Muioch ter ha disporon.

Breman, piou a c'hall laret c'hoaz
 Ar vad a ra d'an holl ?
 Ar zervij a rent 'zo ken bras
 N'hallfomp ket hen digoll ;
 Holl hon deus ezom aneza
 Yaouank, kouls evel koz ,
 Paour ha pinvidik, hetomp eta,
 Gant ar gwellan bennoz,
 Bue hirr ha seder,
 Yec'hed da bep kemener !

Tud kalonek a Vreiz-Izel,
 A boagn bemde, bennoz,
 Da reï 'n hon zouez eur renk uhel
 D'ar gwiskamanchou koz ;
 Barzed Arvor, klaskel an tu
 Eus ar veskennerien,
 En o c'hoaz e very c'hoaz gwad dru
 O diagentourien ;
 Ya, en dud-ze ken reiz
 Eman start karante Breiz !

Holl, war ar bed trubuilhus-man,
Hon deus enebourien ;
An teod fall ne espern netra
Na kemener, zoken ;
Kalz a lavar int gwaperien,
Farsourien disprizus ;
Bezomp bepred prest d'o difenn
Ouz gevier ken spontus :
En pep lec'h, da viken,
Bevet ar gemenerien !

Minorez Penn-ar-Roz

Andantino

Fur-chet am eus pe-var gan-ton, Furchet am eus pevar gan-ton, O klaskeur plac'hig a feson.
Youp, youp la ri don don la ran tra la li-re
Youp youp la ri don don la ran tra la li-re

Furchet am eus pevar ganton, (*dioù wech*)
O klaskeur plac'hig a feson.

Youp, youp la ri don don,
La ram tra la li re,
Youp, youp la ri don don,
La ram tra la li re.

Eur plac'hig fur ha didamall,
Eur plac'h yaouank a c'hiz gwechall.

E Penn-ar-Roz, war a glevan,
Eman an himi a glaskan.

Nag e kollfen amzer ha poan,
Fenoz d'he gwelet mont a ran.

— Eurvad ha joa 'barz an ti-man,
Debret eo koan, war a welan. —

— Ya, ma den mat, debret eo koan,
Tosteit, mar plij, da dal an tân ;

Savet war grec'h 'ta, den yaouank,
Azeet aze war ar bank. —

— Trugare d'ac'h, ma moereb vad ;
Deut, ma yontr, laket eur c'horniad. —

Hag ar pôtr koz da gozeal ;
Me chilaoue en eur luchal

Ouz ar plac'h yaouank zo aze,
He c'hegel lin ouz he c'hoste.

N'am oa ket he gwelet biskoaz
En dansou nag er foariou bras.

He bleo na oant ket bletonnet,
Brao war he zâl e oant rannet.

Gwech ha gwech-all, ha d'ar c'houfz vad,
Eur gomz a boell ha plaset mad.

O ! mar mijé kredet goulen
Ober ganti eur gontaden !

Mes penôs kwitat ar pôtr koz,
Pa na oa fin ebet d'e gôz ?

Ha setu zonet unneg eur,
Gwall-boent eo distrei d'ar Gerveur.

— Nozvez evurus... Kenavo !
Hepdale me a retorno.

Ya, retorn a rin alies ;
Kavet am eus ma gwir vestrez,

Ha mar ve heuilhet ma mennoz,
Prestik 'vo dans en Penn-ar-Roz !
Youp, youp....

An Evurusted

Allegretto.

Ma nerz ha ma am- zer en a- ner'meus kollet, Ma
nerz ha ma am- zer en a- ner'meus kol - let,
'Klask ti- zout eun tenzor ha n'em eus ket ka- vet, o!
'Klask ti- zout eun tenzor ha n'em eus ket ka- vet.

Ma nerz ha ma amzer en aner 'm eus kollet, (*dioù wech*)
'Klask tizout eun tensor ha n'am eus ket kavet, ô. (*dioù wech*)

An tensor-ze hep priz, hanvet evurusted,
A lak hirnez ha spi en pevar c'horn ar bed, ô.

D'hen klask am eus furchet en kér ha war ar mèz;
Dre-oll am eus kavet hirvoudou hag enkrez, ô.

Da zastum madou bras e poagnis da gentan,
Dastum a ris gante an trubuilhou gwasan, ô.

Gant ar plijaduriou am eus hen gouennet :
C'houervente ha daerou ganin o deus lezet, ô.

Troel am eus ma zell warzu an enoriou,
Mes o douster lorc'hus a wask ar c'halonou, ô.

Furc'h et am eus ive kalon meur a vignon,
Biskoaz n'am eus kavet eur garante wirion, ô

Danve, plijaduriou, enor, falz-karanle,
Ho levenez gwalc'hus 'n eus trenket ma buhe, ô.

Madou ha joa ar bed, 'vel beiou ar vered,
Dindan bleuniou a guz breinadur ha prened, ô.

Levenez an douar, ken skedus en dremwel,
Pa dostaer d'ezi, a deûz dirak ho sell, ô.

Ar gwir evurusted n'eo ket eus ar bed-man ;
Poaniomp dont d'an Nenvou 'vit kavet anezan ! ô.

yannig ar mili mucher

YANNIG AR MIL MICHER

Me eo Yannig ar mil micher, (*dioù wech*)
Anavet mat gant ar vizer.

Diskan :

Hop, hei tra la la la la la la la
La la la la la la la la la.

Brudet dre-oll war an douar,
Biskoaz n'em eus kavel ma far.

Eur vestrez koant am eus choazel ;
Mont a ran lies d'he gwelet,

D'he gwelet betek ti he zad,
Eur c'hastel plouz e korn eur c'hoad.

Neuze, eur c'horn 'barz ma genou,
Me a gomz d'ei eus ma madou.

Me am eus eur c'hog hag eur yar,
Eur garrigell hag eur c'hoz karr ;

Eur skabel-goad, eur bank-tosell,
'N eul lochig tro, prest da goueel ;

Eur c'hi, eur c'haz hag eur c'havrig...
Gwell-chans ne gavi ket, plac'hig !

Setu aze roll ma madou,
Klevet breman ma micheriou.

Me a zo kloc'her ha sakrist,
Butuner mat ha lonker jist ;

Kemenerig, kôzeer flour,
Ha meliner, laer 'vel an dour ;

Botoer-koad ha kereer,
Dibuner neud ha pilhaouer ;

Marc'hadour moc'h, marc'hadour zaout ;
Da laerez kezeg 'c'h on eur maout !

Barner hag archer 'ven ive,
Pa ne c'haloupan arôke.

Pa fell d'in bevan eus ma rent,
Me glask ma boued e tro an hent.

Eus a belec'h 'ta, Marivon,
Ho po gwell fortun evidon ?

Troiou Janedig koant ha Mari lip-chopin

Arsa 'ta, mignonned vat, 'gav ket d'ac'h e ve poent,
P'eo bet brevet ar bôtred ha dikriet kement,
Lezcl ane, eur pennad, en peuc'h da ziskwizan,
Ha war ar merc'hed, d'o zro, skei eur tammig breman ?
Evidon-me, mar gallfen, me a labourfe drant
Da beselial a-zoare korven Janned ha Fant,
Da zispak dirak an holl, frêz ha skler, an dôlen
Eus an troiou a zonj d'e n'int anveet gant den,
Da harz oute da vean re lorc'hus ha re gri
Ha da beilhat, hep paouez, ha Jakez ha Pipi.

War don « Matilin an Dall ».

Deut eta, merc'hedigo,
Da chilaou ho toare ;
Aman, dichek, c'houi 'glevo
Souden ar wirione.
Kalz, marvat, a feuko
Hag a rei d'in gwall-zello ;
Mes an holl, a dra zur,
'Devo ket displijadur !

* * *

Skoomp kentan, mar karet, war ar merc'hed faro
A 'n em blij kalz o redek ebato ha foario.
Marvat, 'veldon, alies, a galon 'peus c'hoarzet
O welet 'ne, a vanden, gant an hent o vonet ;
Ar big, krog du 'n o skouarn, a stard, a stard bepred ;
Ober 'ra d'eze nijal kentoc'h evit kerzet.

'Vel traou hanter-benfollet e treuzont lann ha roz :
 « Marteze, aboue pell-zo, 'man du-ze o c'hortoz ! »
 Hag en eur fihan bepred ha kouef ha tavanjer,
 Gant aon na vefe netra da zisplij da Fanch Kouer,
 Janed a digoue erfin en tachen an ebad.
 'Vit bean gwelet gwelloc'h, e sav war veg he zroad :
 « Klevet a ran ar zoner, krog e ver da zansal...
 Laret am oa d'ac'h, Mari, oamp warlerc'h ar re-all !
 Deus aman 'ta, deus buhan, aman 'vemp uhelloc'h,
 Amar e vefomp gwelet hag e welfomp gwelloc'h !
 Ha pep-hini, evelse, a glask al lech'h gwellan
 Ma koueo sellou Yannig warnezi da gentan... »

Ah ya ! ma mignoned ker, na kaerat tōl-lagad,
 Gwelet ar merc'hed renket o klask gwerz er marc'had !...
 Yen ha kri eo an amzer, troc'han 'ra an avel ;
 N'eus forz, gwelloc'h eo d'ez e mervel evit tec'hel...
 Gant hast ha gant levenez, o c'halon a drida
 Pa grog an « accordéon » da c'hoari ar « polka »,
 Ha pa deu eur c'hoz treuhék, gant eun tog war e benn.
 Da glask unan er blokad evit hinjal he c'houen.
 Nag a zell poaniet a bar war ar paourkezig den,
 Hag enne holl e c'hall lenn an hevelep peden :
 « Daoust ha me eo a choazo ?... Me gred e teu aman !...
 » Peuh ! Hounnez a ve bepred dibabet da gentan !...
 » An dra-ze, marvat, a boagn da c'honit anez,
 » Rak petra ec'h eo hounnez gwelloc'h evidon-me ? »
 Mes soudan unan a wel he hini o tremen...
 Ne bad mui ar plac'hig kez : « Mari, deus da bourmen ! »
 En pep lech'h war e zeulioù, en pep lech'h war e hent,
 An dro-man, mar n'eo dall-pik, e welo evelkent.
 Siouaz, gwasal poan-galon ! Ya, Fanch a wel skler mad,
 Mes faëüs ha didrue e tro e zaoulagad...
 Hag evelse, alies, ec'h achu an devez,
 Hep na gav Janed, eur wech, gwerz d'he marc'hadourez.

Neuze, avat, ne c'hoarz mui, en eur distrei d'ar gêr,
 Ne ra nemet gurunal war ar paour kez Fanch Kouer.
 Eur zac'hig a ve laket evitan a-goste ;
 Mes, pa deu, eur c'hoarz tener eo a gav adarre !...

Me ho ped, merc'hed yaouank,

Sentet ouz ma ali,

Roët hent ledan ha frank

Da Fanch ha da Bip !

D'ho tro, bezet faëüs,

Dizoursi ha disprizus,

Ha m'hen tou, c'houi 'welo

Ar bôtred o chanch ardo !

* *

Mat ! Mes petra lavaret ? Me gred eo poent level
 Ha rei peuc'h d'ar merc'hed kez a gouef santez Katel.
 Skoomp breman war ar re o deus bet an eurvad
 Da zimezi d'eur Yannig ha da ren eun tiad.
 Mar 'deus ar merc'hed yaouank siou koant koant meurbed,
 Ar gwrag e deus ive troiou kamm ha kuzet.
 Gwasan si 'deus ar gwrag, gwasan 'devo biken,
 Eo eur garante re vrás 'vit an « hini melen ».
 N'eo bet digouet d'ac'h biskoaz gwelet pemp, c'houec'h ane,
 'N eun hostaliri didrou, 'n eur gamprig a-goste,
 Dastumet endro d'eun dol goleot a wer leun,
 Mes nan, kredet ac'hanon, gant dour eus ma feunteun !
 Eur yeched eo o c'hlavel o tibun o c'huden ;
 Eno, avat, ma zid kez, e kerz Mari laten !...
 Nag a gelo estonus, nag a neventi gaer
 A oar Janed lip-chopin ha Mariana gomer !

— « Peus ket klevet an dra-ze ?... Fe, me oar ze pell zo ! »

« D'ho yeched, komer Janed ! Amann 'peus hag-uo ? »

— Ah ! n'int ket re grenv breman ; mes Yan zo diwezat ;

« Gwech hag amzer e c'hallan flemman eun tam sac'had !... »

« Mes ahuomp ar re-man ! Mik avelet zo fall...
« Pouah ! n'on ket 'vit hen andur !... Hostizez, eun dro-all ! »
Hag evelse, hep paouez, an eil war-lerc'h eben,
Ar gwerennadou dour krenv en o gong a drezen.
Tremen reont ken lies ma weler Janedig
Hepdale o luskellat penn-boemet gant ur mik...
Marian ne vranskel ket ha hi evet ouspen :
« — Red eo laret, ma c'hommer, hoch'eus muioch'a benn ! »
« — Merc'hed kez, eme eun all, Doue ! me zo deut gwan !
Ne ran nemet penn-mêvi... en pep lec'h em eus poan !
Neus ket ezom da gât aon e vin-me lonkerez ;
« Ne c'houllan seurt ebet ken nemet dour sklêr ha lêz ! »
Hag ar stoterez daonet a lar ar c'homjou-man,
Tra ma lip piz, 'n he gweren, al lommig diwean...
— O gwin-ardant milliget, poezon fall ha direiz,
O stoterezed divez, choui eo dizenor Breiz !...

Gwrage kez, laket evez,
Dre forz c'hoari troiou
Rust ha garo, eun devez,
Yannig a zîhuno.
Neuze 'vat, — poent e vo ! —
Kenayo, mik ha loko !
Trouz el loch, bec'h ha chao,
Fest ar vaz ha jabadao !

Gallout rafen mont hirroc'h, mes awalc'h eo breman ;
Tennet, me ho ped, merc'hed, ho mad a gement-man.
Ho pedi a rin ive, ho pedi a galon,
Na vefet ket re feuket, re gounnaret ouzon ;
Ma c'homzou, mar dint garo, n'o deus nemeur a bouez,
Evurus bras e vefen, mar dougfent eun tam frouez ;
Laret int dre garante, ha nan dre zroug ouzoc'h ;
Breman, mar n'oc'h ket kontant, gwaz aze evidoc'h !...

Fanch an Ardou

WAR DON : *Klik, klak, ma botou koat.*

Tempo di marcia

Deut holl,m'hoped,da gle-vet eur zonne-ve , Eur
zo-nig a zo sa-vet en bro Ker-ne, Sa-vet
d'eur po-trik lorches,eur potra c'his ne-ve , Gant e
ar-dou mo-ge-dus en em ba-kas eun de .

Deut holl, m'ho ped, da glevet
Eur zon neve,
Eur zonig a zo zavet
En bro Kerne ;
Zavet d'eur pôtrig lorches,
Eur pôtr a c'his neve,
Gant e ardou mogedus
A 'n em bakas eun de.

Fentus 've gwelet Fanchik
En goueliou Breiz,
Gant e liiviten lost-pik,
Faoutet er c'hereiz ;
Eun tok ribot gwintret son
War e benn a bonsin ;
D'an dud fur, gwalc'h o c'halon,
E ro lec'h da c'hoarzin.

E vleo a ve klaouieret
Gant louzou c'houez ;
E varo a ve gwiet
Gant pep evez ;
Maneget e grabanou,
Eur walen war e viz,
Eur « cigarette » en e c'henou,
Evel eur gwir vourc'hiz.

N'eus ket ezom da zonjal
'Ch eo gwir gristen ;
Ne choul ket, an eubeul fall,
Mestr na lezen ;
Yez e dud, ar brezoneg,
'Ra ruan an otro ;
Distagan 'ra ar galleg,
'Vel eur piler pato...

Eun devez dreist d'ar re-all :
— Sell, 'me Fanchig,
Marteze 'ch eo poent sonjal
Klask eur wregig ! —
War eur plac'h pinvidik bras,
Eur plac'h fur ha kristen,
Ar pôtr a deulas e choaz,
'Vit kerkent he goulen.

Eun noz eta, fichetoc'h
Eget biskoaz,
An azen kez leun a lorc'h
A gemeras
Eur wenogen 'dreuz parkou,
'Vit mont, gant tan ha c'houez,
'N eur frizan e vousstachou,
Da c'houlen e vestrez.

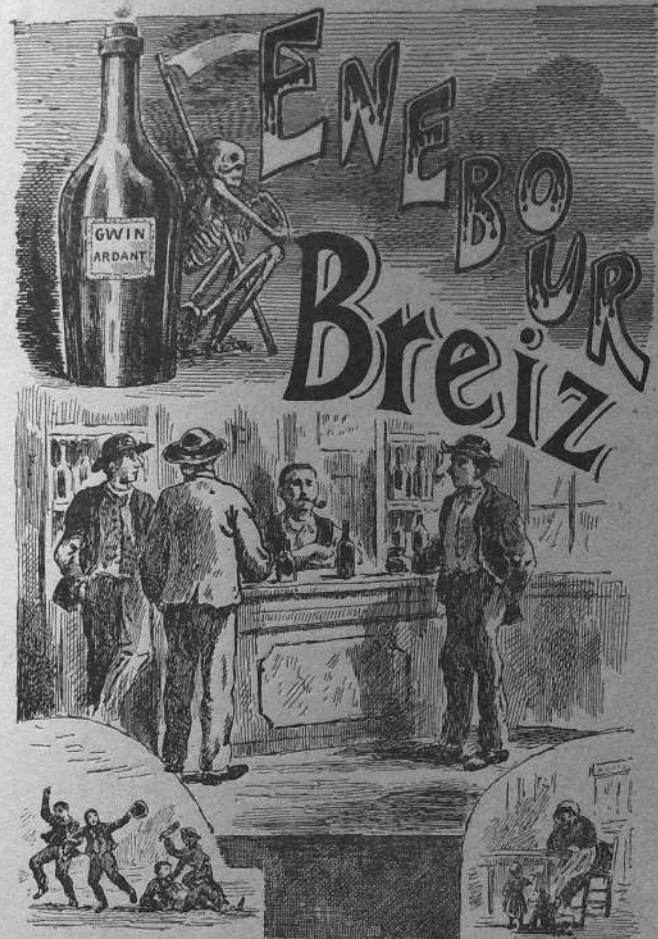
'Hed an hent, Fanch a zonjas
En e gomjou,
Ha kerkent ma tigouezas
War an treujou :
— Bonsoir, Monsieur, Madame,
Soyez très enchantés,
Moi, Fanchik, je réclame
Vot' fille à marier... —

An holl a c'hoarz o klevet
Eur seurt komjou ;
Tog izel ha korf pleget,
Fanch an ardou
A ziskoue chaden e vont
Ha lunedou e fri ;
'Kreiz an ti, 'chortoz respont,
Kerent e zus Mari...

Houman, 'benn eur pennadig,
A lavaras :
— N'oc'h ket grêt, paourkez Fanchig,
'Vit bout ma gwaz ;
Ma yez eo ar brezoneg,
'Blich ket d'in hoc'h hini,
Birviken pabor gallek
Ne reno 'barz ma zi !

'Rôk sonjal kât ac'hanon,
'Rôk ma goulen,
Krennet eun tam, ma mignon,
Ho liviten ;
Choueet, m'ho ped, nebeutoc'h,
Ha bet muioch' a fe ;
Ouspenn ma vefet furoc'h,
Esoc'h ' vo d'ach' ive.

War gement-se, trugare,
Ha kenavo...
Chans vat da gât hepdale
Eur wreg faro ;
Ganin hoc'h eus goneet,
Rak, mar na po eur plac'h,
Evit zerri ho moged,
Ho po bremen eur zae'h.

Enebour Breiz

WAR DON : Sonnen er chistr néué.

Andantino

Ma zelen peur-vu-ian ken drant matrid gant an du-di,
Ma trid gant an du-di, A gan hi-rie gant nec'hamant
eur zon a vel - ko - ni, A gan hi-rie gant nec'hamant
eur zon a vel - ko - ni.

Ma zelen, peurvuan ken drant,
Ma trid gant an dudi,
A gan hirie, gant nec'hamant,
Eur zón a velkoni.

Eneb ar veventi direiz,
Ar si-ze ken mezus,
A gresk bemde en hon bro Breiz,
'Vel eur c'hlenved spagus.

Kregi a ra er yaouankiz,
Zoken er vugale ;
Dindanan gouenn goz ar Vreiziz
A blado hepdale.

Poanius eo gwelet tud yaouank,
Gloar ha buhe eur vro,
O teul en evaj, 'vel er fank,
Brud vat, fe o zado.

Mar deo truezus buhegez
Eur pôtr yaouank mevier,
Mantrus eo buhe an tiegez
Renet gant eul lonker.

Pried garo, tad didrue,
Na gar 'met gwin-ardant ;
D'ezan, hep keun, e werz bemde
Ine, nerz ha skiant.

Koll a ra pep urz, pep kreden,
Ankouaz hent an iliz ;
Bep sul e klev an oferen
Ouz têliou an hostiz.

E wreg kez hag e vugale
O deus evit loden
Dienez, klenved, paourante
Ha daerou a anken.

War zao eta, gwir Vretoned,
War zao, en han' Doue !
Ouz ar veventi milliget,
Stourmomp en pep doare !

Brezel d'ar gwin-ardant mezus,
Enebour an Arvor,
Ma vo hon galloud peurbadus
Ha diflach hon enor !

Disput etre ar Cwenedour hag ar C'hernevad

War eun ton anavel.

AR C'HERNEVAD

Arsa, mignon Gwenedour, me 'glask, aboue pell-zo,
An tu da gavet disput gant eun den eus ho pro ;
Eun disput plen ha joaüs, hep taoliou na kounnar,
War hon giziou pemdeiek, hon zud hag hon douar.

AR GWENEDOUR

Hardeh bras hou kavan-me, Kernevad, me mignon,
O klah tabut doh un den, hep anau anehon !
Neoah, eit hou kontantein, me disputou genoh ;
Biskoah erauk Kernevad 'neus kilet me zud koh.

AR C'HERNEVAD

Ma zud koz, kouls hag ho re, a oa tud galloudek,
Kerne 'deus bet a-viskoaz bugale kalonek !
War digare int lorc'hus ha taer 'vel an avel,
Ar Wenedourien a gred 'int mestr e Breiz-Izel.

AR GWENEDOUR

Pe grogent en ou fen-bah, de « drouhein arnehe »,
Hou tud koh avel kiher 'rauk me re e skarhe ;
Me zud koh ou des perpet dihuennet ou inour ;
Ou goed e rid hoah hiniu e kreiz er Gwenedour.

AR C'HERNEVAD

Ho tud koz, war o meno, 'oa holl evel prinsed ;
Me 'meus klevet koulskoude 'oant paour evel rac'hed !
O bugale, daoust d'o lorc'h, a vir c'hoaz an hano ;
Dre-oll ec'h int anavet 'vel debrerien pato.

AR GWENEDOUR

Malac'hli, Kernevad bian, hou tead zou forh abil ;
Merhat get hou tam ioud kerh hui zou rah tuchentil ;
Neoah, tra ma ionket hui deux skler avel 'pisked,
Get chistr mat, nerhus ha huek ni a dor hun sehed.

AR C'HERNEVAD

N'em eus ket poan o kredi ez eo red d'ec'h evet
Evit diskenn ho yod mel hag ho krampoez louedet ;
Eur Gwenedour, 'meus klevet, hep netra a iskiz,
A chall dibri en eur pred eun dorz vara gwiniz !

AR GWENEDOUR

Hou konzeu, me feurkeh den, zou truhék ha diben ;
Ne ve ket atau dek lur en torzeu bara chuen,
Ha neze, mar dibramb kalz, ni zou lan hun dilhad
E chubehé, hep huizein, torchen ur Herneval !

AR C'HERNEVAD

Na feuket ket, ma mignou, ha na vet ket re rok,
Rak, mar deo hir ho « saro » ha voulouzet ho tok,
Ni, gant hon brageier moan, hon chupennou danve,
'Zo tud faro ha diskuij ha dilui da vale.

AR GWENEDOUR

N'em boe ket chonjet alkent 'pehe kredet pompal
Get hou kuskemant disnéun 'tal hun dilhad bragal,
Rak ni zou brudet guerso, rah pôtred ha merhed,
Get hun dilhadeu voulouz, lufrant hag argantel.

AR C'HERNEVAD

Daoust hag-en e tikrifech stum ar Gerneyadez ?
Ken seder gant he c'houef gwen, he c'holier dantelez,
Kouls er ger 'vel er pardon, dereat ha kempenn,
N'he deus ket a « gapot du » da c'holo he c'hotenn.

AR GWENEDOUR

Guelet e ran, Kernevad, e oh kriu d'hou lezen,
Deit enta ur ueh benak d'er pardon de Geluen ;
Inou e chomlech bamet, digor forn hou keneu,
Inou e ueleheh reih, n'oh 'meit peurigelleu.

AR C'HERNEVAD

Malac'houden, Gwenedour, evidon-me bepred,
Biken lousten eus ho pro n'am bo evit pried !
N'o deus na tres, na feson, rous kaled o fennou,
Suilhet gant ar wall-amzer, maget 'touez ar brugou.

AR GWENEDOUR

Men Doue, na peh un ostiz, nag ur pichon a zen,
Rak bete kalon hun bro fot dehon hun dispenn ;
Meit alkent dohpen eit brug e sau en hun doareu ;
Er lanneier ne vont ket gue pir hag avaleu.

AR C'HERNEVAD

Birviken n'am bo fians en ho touar meinek,
Keit ha ma vo ho loened ken fall ha ken treuhed !
C'hoarzin a ran p'ho kwelan o kas plous d'ar marc'had,
Daou gole stag ouz ho karr evel daou ben-danvad.

AR GWENEDOUR

E Kerneu, ar hou kleuet, n'es 'meit pinuidigeh,
Lonnec mat, tud a feson, argant, plijadureh ;
Hi huitât a ret neoah, rak hep er Gerneuiz,
Guerso 've cherret en nor ar « usineu Pariz. »

AR C'HERNEVAD

Biskoaz kemend-all avat ! Sed aman eur gwidal !
'N em zonjet mat, ma fôtr paour, rôk dikri ar re-all.
Anavet oc'h reiz ive gant « pato ar Jersey »,
D'o bro e tec'het bep pla da fritan paourante.

AR GWENEDOUR

Boaret on, aben er fin, get kôz er beurante !
Laret 'vehe koueh en eur 'vel grizilh e Kerne ;
Neoah, er bernieu montad harpet doh hou locheu
Diskoueant ket e rudel en ol ar er madeu.

AR C'HERNEVAD

Red eo laret, Gwenedour, oc'h breman o farsal,
Rak ho siou 'hoc'h-unan a dôlet d'ar re-all ;
Hag ouspenn c'houi 'oar ervat penôs, e Bro-Kerne,
'Lec'h ma oa lochou gwechall 'zo kastellou hirie.

AR GWENEDOUR

Dioalet de vont hanval doh ran el litorien,
E greuas e klah huihein kement hag en ijen,
Rak me gred 'pes beh erhoalh klah danne de bompal
Get ur vro ken difeson ha lan a vodeu fal.

AR C'HERNEVAD

Fe d'am douar, ma zud vat, sed aman eur maoutig !
Hen, marvad, eo an ijen, me ar paour kez rannig ;
Chouéan 'rin c'hoaz koulskoude gant giziou ma c'horniad,
Ha c'houi, ar « paon direret », c'houi renko izelât.

AR GWENEDOUR

Santez Anna beniget, na goehat ur begek !
Hou plas hui, leh er person, zou er gadour bredek ;
Meit lakeit, pe garehet, hou kizieu 'tal hum re,
Hag er Vrehiz d'ou barnein ha de choech etrede.

AR C'HERNEVAD

An dibab a zo graet kaer e pevar c'horn ar vro ;
Goueliou ar Gernevaded 'zo brudet a bell-zo,
Brudet eo hon eureujou ken drant ha deread,
Gant o giziou dudius, o doare ken breizad.

AR GWENEDOUR

A houde guerso eue, rah e oar er Vrehiz
Ne spir ket hou pardonneu de re er Venediz ;
Hag hou euredeu, men den, ou des ur liu breihet,
Merhat, dre me tregernant get sonenenn galek !

AR C'HERNEVAD

Gwenedour, kement ha c'honi, ni 'gan e brezonek
Hag hon dans 'tal hoc'h hini a zo fur ha poellek ;
Ar Wenedourien amiad, war digare koroll,
A draillh, a lamp hag a zailh evel tud hanter-foll.

AR GWENEDOUR

Ne oapet ket, me mignon, korolleu hun tud koh ;
Hag amen hoah 'm es en tu de bakein ahanoh,
Rak e Kerneu, 'm es kleuet, 'glasker ken 'meit un dra,
Kavet dilihadeu mod ker ha dansein er « polka. »

AR C'HERNEVAD

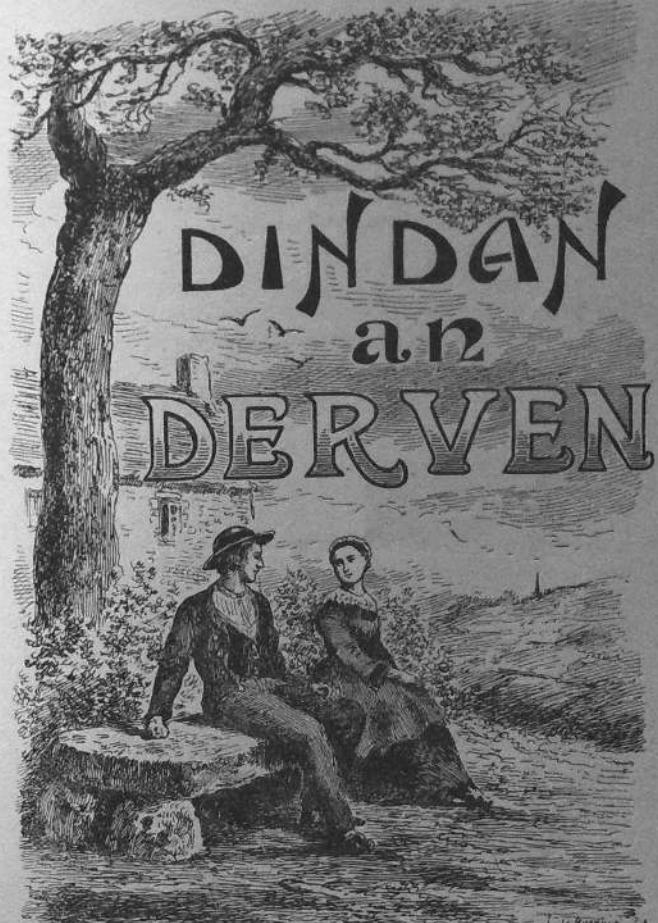
Klevet 'm oa aboue pell-zo e oac'h tud a dabut,
Bremain, eo red d'in kredi p'ho klevan o tisput.
Ar giziou fall marteze e Kerne, a greska,
Mes daoust hag e Bro-Wened nan eo ket memes tra ?

AR GWENEDOUR

Pe laret er urione, me asanto genoh :
Ia, amen, avel 'n hou pro, e koueh er modeu koh ;
Kement-se e zou spontus, meit ret e er laret,
Ardeu fal er herieu bras e dal er Vretoned.

AR C'HERNEVAD

Pa 'n em glevomp, mar keret, klozomp an abaden,
'N em guitaomp mignonned pan omp amezeien,
Karomp Kerne ha Gwened, diou vro goant hon c'havel,
Ha labouromp a-gevred da zevel Breiz-Izel !

Dindan an Derven

Andante

Ev-ne-di-gou an am-zer ne - ve
A gan du-di-us en der-ven.
An-na-ig, douse eo komz a ga-ran-te,
Luskel-let gant o zon laou-en.
Ev-ne-di-gou an am-zer ne - ve
A gan du-di-us en der-ven.

YANNIG

Evnedigou an amzer-neve
A gan dudius en derven ;
Annaig, douz eo komz a garante,
Luskellat gant o zon laouen.
Evnedigou an amzer-neve
A gan dudius en derven.

ANNA

Me gar 'veldout, etouez ar bleuniou,
Kôzeal dindan an derven,
Rak eun êl gwen, êlig an envoriou,
Aman ouzimp a drid laouen.
Me gar 'veldout, etouez ar bleuniou,
Kôzeal dindan an derven.

YANNIG

Al lec'h-man, mignonez Annaig,
A vir bleuniou roz hon deiou,
Hadet ganimp en c'hoarziou birvidik,
Gwechall, pa oamp bugaligou.
Al lec'h-man, mignonez Annaig,
A vir bleuniou roz hon deiou.

ANNA

Dre ma kreskemp, ped gwech, dibreder,
'N he skeud ez omp deut, evurus ;
Ar vuhe d'imp a vousc'hoarze tener
A-dreuz he deliou dudius.
Dre ma kreskemp, ped gwech, dibreder,
'N he skeud ez omp deut, evurus.

YANNIG

Tra ma richane an durzunel,
War ar brankou, gant he mignon,
Sonjou tener ha mennoziou henvel
A vleunie douz en hon c'halon.
Tra ma richane an durzunel,
War ar brankou, gant he mignon.

ANNA

C'houez vad ar bleun, son an ezennig,
'Vel eur muzik a garante,
A zeblante laret d'imp goustadig :
« Grêt oc'h an eil 'vit egile ».
C'houez vad ar bleun, son an ezennig,
'Vel eur muzik a garante.

YANNIG

Aman hon deus touet 'vit biken
Fealded an eil d'egile ;
Gwriennet don, don evel an derven,
Nerzus e vo hon c'harante.
Aman hon deus touet 'vit biken
Fealded an eil d'egile.

ANNA

Pa vefomp koz, gwan ha daoubleget,
Pa grenfomp dindan ar blaïou,
Dorn ouz dorn, dindan hon derven garet,
Yannig, ni deuy c'hoaz azechou.
Pa vefomp koz, gwan ha daoubleget,
Pa grenfomp dindan ar blaïou.

YANNIG

Mar deu ar maro kri ha kalet
Da derri skoulm hon c'halonou,
Al lec'hig-man a rey d'an dilezet
Frealz an dousan envoriou,
Mar deu ar maro kri ha kalet
Da derri skoulm hon c'halonou.

ANNA

An hini tec'het, en dervennig,
A deuy noz ha de da c'hortoz
Ma vezo dichaden e vignonig,
'Vit mont kevred d'ar Baradoz.
An hini tec'het, en dervennig,
A deuy noz ha de da c'hortoz.

SON

KINNIGET D'AN OTRO VALLÉE

'Vit Gouel e Gador

Ar 7 a Viz C'houevrer 1912

Pa n'hallan a vouez uhel,
Lavaret d'ac'h hirie,
En hano hon Breiz-Izel,
Bennoz ha trugare,

Eun dudi eo evidon,
Gant skoazel ma zelen,
Kinnig d'ac'h, a greiz kalon,
Ma gwellan gourc'hemen.

Siouaz ! gwan eo ma mouezig,
Dister eo ma c'homjou,
Gant telen moug ar goulmig
Ne didid ket ar c'hoajou.

Plijet rei d'é, koulskoude,
Eun digemer gwirion ;
Karget int a drugare
Ha deut eus ar galon.

Mes komjou, en gwirione,
Petra int nemet roz,
C'houez vat gante d'ar beure
Ha goenvet rôk an noz ?

Ar veulodi, ar c'homjou,
'Vel avel a dremen,
N'eus nemet an oberou
Hag a chom da viken.

War ho skouer ken kalonek,
Labourat evit Breiz,
Derc'hel stard d'hon brezonek,
D'hon giziou fur ha reiz,

Chom din betek ar maro
Eus gouen kaer ar C'heltez
Ken kanet en ho kwerzio,
'N ho skridou keu meulet ;

Setu aze, a gredan,
Eur gador dereat
Da ginnig c'hoaz, en de-man,
D'ho karante breizad.

N'eo ket red d'in komz ive
Eus *Kroaz ar Vretoned*,
'N hon bro perlezen a fe,
Derven sonn ha kalet.

He frouez breizek ha kristen,
Zo, hep mar, d'he c'hrourer,
Kalonekan gourc'hemen
'Vit eun ober ken kaer.

Ha tra vo koun en hon bro
Eus ar Groazig karet,
Gant karante, e hano
Vo enni kadoret !

Da Liz ar Bellek

Andantino

Stouet di - rag ar be, 'lec'h ma kousk Li - za -
ig, Eur vouez a la - var d'in: kemera da de - len - nig,
Eur vouez a lavardin: ke - merda de - len - nig.

Stouet dirag ar be 'lec'h ma kousk Lizaïg,
Eur vouez a lavar d'in : Kemera da deleennig. »

Da ganan en enor d'ar baourez kalonek
Eur zon a drugare, eur zonig vrezonek.

He memor a oa leun eus ar marvailhou koz,
A gonter c'hoaz en Breiz 'tal an oaled bemnoz.

Toliou kri an Ankou hag e falch' treitourez,
A oa anavet holl gant Liz, ar gonterez.

Mes eun devez, siouaz, Lizaïg goz, d'he zro,
A nijas evit mat da vro he marvailho.

Aman, mar kousk he c'horf war lez ar mor divent,
Hec'h ine 'zo, hep mar, dihun e bro ar zent.

Gant Marc'harit Fulup, 'tal Sent koz an Arvor,
Doue da Liz Bellek 'n oa miret eur gador.

Ha, pa davo telen Marc'heit, ar ganerez,
'Vo goulet eur marvailh gant Liz, ar gonterez.

— Barvez ar marvailhou, o Lizaig karet,
Dirak ho pe hirie Breiz-Izel zo stouet,

Trugare d'ar Breizad, ar barz a galon aour, (1)
An eus miret envor eus ar gonterez paour !

War e c'her, Barzed Breiz a zo deut, niverus,
Da zigas war ho pe bleuniou karantezus.

Bleuniou fresk ha dispar, bleuniou karget a c'hliz,
Diwanet evidoc'h e kalon ar Vreiziz.

Da greski ar boked, digemeret ive
Eur bodig brug melen a veneiou Kerne.

Ma bleuennig dister eo bleuen an Arvor,
Bleuen ar garante ha bleuen an envor ;

He chutuilhet am eus war gerden ma zelen,
He chinnig a ran d'ac'h war askell eur beden.

(1) Au 0. Anatol Ar Braz.

Kristen ha Breizad

Kinniget da Vugale « Breuriez ar Brezoneg »

Allegretto non troppo

O Breiz I - zel, o Mamm zantel, bro ga - ret hon zud
koz, E - vit Doue, 'skeud ho pan - niel, ni ger - zo de ha noz. U -
na - net'n hon breu - ri - ez, ni gano a - bouez penn. Be -
vet argwir un - va - ni - ez ha Breiz da vir - vi - ken !

Diskan :

O Breiz-Izel, o Mamm zantel,
Bro garet hon zud koz,
Evil Doue, 'skeud ho panniel,
Ni 'gerzo de ha noz ;
Unanet 'n hon Breuriez,
Ni gano a-bouez penn :
Bevet ar gwir unvaniez,
Ha Breiz da virviken !

Hon diouvrech a zo c'hoaz dinerz
Da stourm evit hon Breiz ;
Mes he c'harante a zo serz
Ha birvidik 'n hon c'hreiz ;
Hag eun de, mibien dister
Breuriez ar Brezoneg
A rey d'Arvor zoudarded ter
Ha Barzed kalonek.

Spered Bro-C'hall, he gwall-skoueriou,
'Vel eur barr-avel foll,
A drubuilh peuc'h hon c'halonou,
A glask hon c'has da goll ;
Daoust d'an avel ha d'ar bed,
Ni 'gerzo 'vit ar Gwir,
War hon diskoa pennou kaled,
'N hon c'hreiz kalonou dir.

Hon galvedigez 'zo uhel,
Dispar eo hon mennoz :
Miret gwerch an here zantel
A hadas hon zent koz ;
Hon youl a vo didrec'hus,
Ha ter mouez hon zelen :
Herminig Breiz ha kroaz Jezuz
Hon reno da viken !

TOLEN

	PAGES
Digemer mad	7
Kenskrid	9
Kaerder Breiz-Izel	25
Hunvre dispar	27
En koajou Breiz	31
Kenteliou ar Grouadelez	37
Pa deuy an Hanv	39
Ma Zi Bihan	47
Son Eured evit ar Plac'h Enor	51
Ma c'houefig gwen	53
Itron - Varia ar Porjou	59
Ma Farouz	63
O pa oan Plac'h Yaouank !	65
Deus endro, Neve-Hanv	69
Fransoazig ha Pierig	71
Boked a c'hlanded	75
Ar Velinerez	79
Ar Goz-Amzer	81
Gwenidel ar Glanvourez	85
An Estig-Noz	87
Itron - Varia Gaoudin	91

Sul ar Bleuniou	95
Janned Ark	99
Kalon Frailhet	103
Ar re dilezet	107
Gwreg al Labourer	113
Ar gwir Blac'h Yaouank	117
Baeen an Estig	119
Anjelus ar Mintin	125
D'Alc'houeder park ar Mestr	129
Mesaerez ar Mene	131
Ar Goulmig dilezet	135
C'houez vad ar Rozen	139
An diou Vignonez	143
Ezen an Noz	145
Son ar Gemenerien	149
Minorez Penn-ar-Roz	153
An Evurusted	157
Yannig ar mil micher	161
Troiou Janedig koant ha Mari lip-chopin	163
Fanch an Ardou	167
Enebour Breiz	173
Disput etre ar Gwenedour hag ar C'herneyad	175
Dindan an Derven	183
Son kinniget d'an otro Vallée	187
Da Liz ar Bellek	189
Kristen ba Breizad	191

MOULEREZ AR GWAZIOU, MONTROULEZ
